İŞÇİNİN SESİ

İşçinin Sesi yazışma adresi:
P.O. Box 513, London N16 5QB England

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

İşçi kardeş

Dost kelamı arar olduk
çeyrek dostlar arasında
birleşmekte karar kıldık
işçi dostlar sahasında.

Düz yol sanıp girmemeli
dıştan aydınlanan yola
yolu görüp öğrenmeli
yanan ışık sönmemeli.

Sık dolmalı her basamak
adım adım yükseldikçe
arınmalı ilk önce, dıştaki mikroplardan
söküp atmalı sonra içimizdekilerini

Gövdesi sağlam ağaç
döker çürük dalları
tonlarca çürümüş dal
doldurur çuvalları

Bugün açmayan güneş
yarın senle doğacak
değişe değişe bu dünya
en güzeli bulacak.

Suruç

ADRES DEĞİŞİKLİĞİ

Gazetemizin yazışma adresi değişmiştir. Yeni adresimiz şöyledir:
P.O. Box 513
London N16 5QB, England

YENİ ÇIKTI

"Partimiz, hızla artan görevlerin gerektirdiği kadro boşluğunu, örgütsel biçimlenme ve insan ilişkileri konusunda doğru perspektiflere sahip, örgütün gelişme yolunu gören, tutarlı ve ilkeli yoldaşlar yetiştirerek dolduracaktır... Bu nedenle örgütsel biçim, çalışma stili ve insan ilişkileri konusundaki yaklaşım, örgüt geleneğimizin canlı bir parçası olana dek bu sorunlar ve çözüm yöntemleri parti içinde yoğun olarak tartışılmalıdır.

"Bu süreci biçimlendirecek, bu konuda ideolojik ve örgütsel yaklaşımımızı belirleyecek bir çalışmanın çıkartılması Kongremiz tarafından karara bağlanır."

(TKP-*İşçinin Sesi*, 5(1). Kongre kararı)

Örgüt ve Örgütçü, bu kongre kararını yerine getiren bir kitaptır.
Fiyatı: 2.50 Sterlin
İsteme adresi: P.O. Box 513, London N16 5QB, England

Aydan Bulutgil için kampanya açıldı

12 Eylül sonrasında onbinlerce komünist, devrimci ve demokrat zindanlara atılmış, işkenceye uğratılmış, sakat bırakılmıştır. Bunlardan biri de Mehmet Aydan Bulutgil'dir. Geçenay İTİB, kurucularından ve 1975 öncesinde yöneticilerinden olan Aydan Bulutgil'in serbest bırakılması ve yurt dışında tedavisinin sağlanması için İngiltere'de kampanya başlattı.

Aydan Bulutgil, resmi TKP'nin yöneticilerinden olduğu iddiasıyla tutuklanmış, çok ağır işkencelere uğratılmış, bu işkenceler sonucunda sakat bırakılmış ve üstelik 16 yıl hapis "cezası"na çarptırılmıştır. Bunlar burjuvazinin vermesi gereken genel hesabın kalemleri arasındadır.

Aydan Bulutgil'in uğradığı haksızlıklar bunlarla da kalmıyor. Bir de yalnızca burjuvazinin değil, burjuvazi ve oportünizmin birlikte vermesi gereken hesaplar vardır.

Bir kez Aydan Bulutgil'in gözaltına alınışının açıklığa kavuşturulması gereken yönleri vardır. Gözaltına alındıktan sonra Aydan Bulutgil'in "konuştuğu" söylenmiş, "konuşmaları" gazetelerde çarşaf çarşaf tefrika edilmiştir ama Aydan'ın "konuşması" diye sunulanlar arasında onun bilemeyeceği "bilgi"lerin de olduğu görülmüştür. Nitekim, bazı tefrikaların aniden kesildiğini unutmuş değiliz.

Durum böyleyken, dışarıda, hiçbir işkenceye uğratılmadan burjuvaziye en samimi ideolojik-siyasal konuşmaları yapan, kendisi hain partizan kliği, Aydan Bulutgil'i hain ilan etmiştir. Erdal yoldaşın resmi TKP'den gerçek TKP'ye geçişiyle birlikte ise bu ilan geri alınmıştır. Eğer Aydan "hain"se, neden bu suçlama geri alınmıştır, değilse neden böyle bir suçlama yapılmıştır?

Açıktır ki partizan kliğinin "suçlama" yaparken kullandığı ölçüt, gerçekler değil başka kaygı ve hesaplardır. Nitekim Aydan'a yapılan "suçlama" geri alındıktan sonra, bu kez Ülvi Oğuz, hâlâ hiçbir gerekçe açıklanmadan "polis" diye ilan edilmiştir. Adeta, başkasının ya da başkalarının işlediği bir suçu yükleyecek "suçlu" aranmaktadır.

Burjuvazinin ve oportünizmin çeşitli işkence ve entrika çarklarından geçen, astım hastalığı olan ve bacakları sakatlanmış bulunan Aydan Bulutgil hâlâ zindanlarda çürütülmektedir. İTİB bunu Türkiye'deki barbarlıklara çarpıcı bir örnek olarak sergilemek, Aydan'ı burjuvazinin zindanlarında çürüttürmemek ve onu yurt dışında tedavi ettirmek için açtığı kampanyayı yaygınlaştırarak sürdürmektedir ve tüm devrimcileri kampanyaya destek vermeye çağırmaktadır.

Ey kadın çağrı yaptım sana: Kavgaya katılsana

Saçların uçuşmuyor rüzgarda,
dalga dalga değil kısacık,
Boylu poslu değilsin belki,
çatlamıyor aynalar.
Ve çatlamıyor gözlerin
gösterişin sahte dünyası için.

Ey kadın, sezgine güvenirim ben
Üretimde maharet kazanmış
bilek var sende.
Ve isyankar ve ayak direyen
ve başkaldırmış ve ezilmiş;
ama teslim olmamış
direnci bilince yazmış
hayata hınçla sarılmış
yürek var sende.

Gel kadın, paylaşalım seninle
yoksul sofranın umudunu
üzüncü üleşelim, dilim dilim
imkansızlıklara diş bileyip
anlamsızlığına burjuva yaşamın
kahkahayla gülelim.
Gel kadın, kavga ortak
birlikte dövüşelim.

Ben özgürlüğe yelken açtım,
dörtbir yana çağrı yaptım,
canını canıma kat diye,
Sal kızıl saçlarını rüzgara
Sal ki dalgalansın o
haykırsın her dilde,
ileri, *ileri* diye!

Ey kadın, dostum ey,
arkadaşım, *yoldaşım!*
Ey dünyanın yarısı
ey çilekeş ve doğurgan
ey direngen
ey savaşkan varlık!
Özgürlük beyhude bir düştür sensiz
ve kurtuluş, *ancak* seninle
gerçek bir olasılık!
Durma öyleyse, bekleme
sen de katıl bize
bir kürek de sen tut, fırla öne,
şu fırtınalı denizde yol alırken bizimkiler
ve milyonlarca proleter
özgürlüğe doğru,
yani komünizme.

29 Kanunisani 1986
Mercan Köklü

Kavgayı verin

Köroğlu'ndan bir ses
Benimle devrime gel
Yükselt sesini
Yayılmış ovalara
En geniş yerinden
Deniz diplerindeki
Seslerle yürüyelim
Ve eski Batikan şarlatanına
Kaptırmayalım lale açmış tomurcuğu.
...
Sen Köroğlu sesi
İran dağlarından
Gözyaşı getiren sen,
Sen
Toprağın hamuruyla
yoğrulmuş
Bu yeni tarlanın ıslaklığında.
...
Kilitli ağzınızla
Konuşmaya geldim.
Derlenip toparlanın
Tümcek,
Dil vermez dudaklarınızı
Akdenizin kıyısında.
Anlatın,
Bu bitmez kavgayı bir bir
Nasıl,
Sizlerle halkalanmıştım ben
Zincir, zincir
Halka halka, adım adım
Anlatın, ne varsa anlatın
Saklı sevginizi,
Koyun ellerime
Kalbime saplayın
Fısıldayın bir nehir gibi
Yaprakların döküldüğü
Bir pınar gibi
Koyun ki ellerime, koyun
Ağlatın beni sevinçten
Hıçkıra, hıçkıra
Gözümün yaşı oluk olsun
Islatsın toprağı.
Rahatlık verin bana,
Demli çay verin, ümit verin.
Kavga verin bana,
Göğü verin, geceye yayılmış ayı verin.
İliklerime dolaşın,
Koşun ağzıma.
Bilimle konuşan, kalbimle.

İla Kirşa

Not: 9. Özveri Taarruzu kapanış gecesi için yazılmış bu şiiri gecikerek ve yer darlığı nedeniyle, ne yazık ki ancak bazı bölümlerini yayınlayabildik.

Kutlu olsun

Değerli yoldaşlar,
Herhalde siz bu mektubu aldığınızda biz de burada gazetemizin 300. sayısını okuyor olacağız. *İşçinin Sesi*'ne yazan, *İşçinin Sesi*'ni basan, dağıtan yoldaşlar, tüm parti olarak *İşçinin Sesi*'nin 300. sayısını çıkartmanın mutluluğunu ve gururunu yaşıyoruz. 300. sayımız kutlu olsun!

Bütün yoldaşlarıma *İşçinin Sesi*'ni işçinin, gecekondu mahallelerinin, fabrikaların gür sesi yapma çalışmalarında başarılar dilerim.

Yoldaşlar, ilişikte bir şiir denememi gönderiyorum.

Mat yapmanın mutluluğu

Taşları dizdim, başladım oynamaya
Şahın önünden piyonu açtım.
Sonra eskisinden daha kararlı
ve de yeni taktiklerle
sürdürdüm oyunu
Burada yazdığım kadar değil, oyun epeyce uzadı.
Fakat yoldaş
ortada ne tahta, ne de taşlar vardı
Bu sadece
bu gece yatağa uzanıp da
gözlerimi kapatarak, yarını planlamamdı.
Hani düşünüyorum da yoldaşlar,
versek zamanımızın "bir çeyreği"ni daha
örgütü düşünmeye.
O zaman daha da kolaylaşacak
göstermek "dosta", düşmana
satrancın nasıl oynandığını.
Ve de hiç mi hiç uzak değil
yaşamak, paylaşmak hep beraber
mat yapmanın mutluluğunu.

H. Kar, Hollanda

Bir şiir de benden

Merhaba yoldaşlar,
Gazetemizin çıkmasında emeği geçen bütün yoldaşlara Hamburg'dan kucak dolusu selamlar.
Size ilk defa yazıyorum ve bir de şiir gönderiyorum. İçimden nasıl geldiyse öyle yazdım. Yayınlarsanız beni çok mutlu edersiniz.

Dostluk

Dostluk vardır Alaska
gibi soğuk
Dostluk vardır kin ve
nefret oluk oluk
Dostluk vardır *İşçinin Sesi*
gibi çok sıcak,
Dostluk vardır bizi
arkadan vuracak
Benim partim savaşkan,
yılmaz
Savaş deryasından
asla kaçmaz.
Türkiye burjuvazisini
uyku tutmaz
Dost bu partidir,
oportünistler yaramaz.

Yoldaşça selamlar
A.S., Hamburg

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin! Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

Tek silah parti! Tek yol devrim! Yıl:12. Sayı 301, 10 Mart 1986

İşçi sınıfımız yine alanları dolduruyor, geliyorum işte diyor.

İşçi geliyor baştan

Türkiye'de son aylarda sınıf çelişkilerinin hızla keskinleşmesi ve halktan güçlü bir demokrasi isteminin fışkırması karşısında bir uzlaşmacılık oyunu oynanmak istenmişti. Sağ ile sol aynı demokrasi yolunun yolcusu olarak gösterilmişti. Gazetemizde zayıf halka Türkiye pratiğinin bu oyunu çok kısa sürede bozacağını yazmıştık. Nitekim oyun bozulmuştur. Şimdi Türkiye'de hesaplar uzlaşma değil kapışma gösterisine dayandırılmaktadır.

Türkiye'de son aylarda sınıf çelişkilerinin hızla keskinleşmesi ve halktan güçlü bir demokrasi isteminin fışkırması karşısında bir uzlaşmacılık oyunu oynanmak istenmişti. Sağ ile sol aynı demokrasi yolunun yolcusu olarak gösterilmişti. 20 Ocak tarihli gazetemizda zayıf halka Türkiye pratiğinin bu oyunu çok kısa sürede bozacağını yazmıştık. Nitekim oyun bozulmuştur. Şimdi Türkiye'de hesaplar uzlaşma değil kapışma gösterisine dayandırılmaktadır.

DSP ile DYP'nin "el sıkışması" geri plana itildi. "Ortak anayasa" masalları, sağ ile sol arasında "uçurumun kapatılması" senaryoları şimdilik "seçimlerden sonraya" ertelendi. Öte yandan benzeri bir "el sıkışma"yı bir süredir parlamentoda yürütmekte olan ANAP ile SHP de, el sıkışmayı bırakmaya çalışırken yumruklaşmaya başlayıverdiler. Özal Gürkan'a çeşitli sert tehditler yöneltti, Gürkan Özal'ı "faşizanlaşmak"la suçladı. Karşılıklı suç duyuruları yapıldı.

İlginç itiraflar

Bülent Ecevit'in deyimiyle "Türk toplumu", bugün, "kutuplaşmayı körükleyecek ulusal bütünlüğü sarsan... çelişkiler", "ulusal kişilik ve değer çatışmaları" içindedir. (*Nokta*, sayı 6, s:26)

Oktay Akbal'ın deyimiyle ise durum şöyle:

> "...Halkımızdaki coşkunluğu gördüm. Birşeyler arıyorlar, bağlanacak bir dal, bir umut, sağlam bir güç, inanılacak, izlenecek yol, yöntem... Elli milyonluk bir ulus kendini boşlukta duymamalı; inanacağı, güven duyabileceği kişilere, çevrelere, düşüncelere, ilkelere bağlanabilmeli... İlginç bir aşamadayız şu anda." (*Cumhuriyet*, 20 Şubat 1986)

Gerçekten de öyle. Halk Özal'a karşıdır ama hiçbir partiye inanıp güvenmemektedir. TKP 5. Kongresi'nin dile getirdiği, "Türkiye'nin ihtiyacı savaşkan komünist partisidir" fikri bütün gücüyle kendini yaşamda göstermektedir.

Burjuvazi için böylesine acıklı bir durumda, bir de ordu ve polis bunalımı vardır. İşkence tartışmaları sonucunda, Teoman Erel'e göre "bütün polisleri içine alan bir şüphe bulutu hem emniyet örgütünün, hem de kamuoyunun üzerine lök gibi oturdu." (*Milliyet*, 7 Mart 1986)

Gerçekte yalnız polis örgütü değil, ordu da aynı bulutun altındadır ama bu konuda "hassas" davranılıp, pek açık konuşulmuyor. Yine de şu kadarı ima ediliyor ki "Silahlı Kuvvetler mensupları" "halktan uzaktadır", halktan kopuktur. (Oktay Ekşi, *Hürriyet*, 12 Şubat 1986) Cindoruk, "ordu yıpranırsa yerine koyacak birşeyimiz yoktur" derken (*Cumhuriyet*, 23 Şubat 1986) gerçekten yıprandı ve şimdilik ayazdayız demek istiyor.

Bütün bunların yanı sıra bir de hukuk bunalımı vardır. Bunu Atila Sav şöyle dile getirmiş:

> "Toplum ile yasalar arasında bir uyum ve bağlantı olmalıdır. Yasalar ile onun uygulanacağı toplum düzeni arasında zaman zaman büyüyen bir uyumsuzluk ve boşluk varsa bu tehlikelidir.
>
> "(...)
>
> "Yasaların uygulanmazlığı da, yasa umursamazlığı da birer toplumsal hastalıktır, toplumda bir 'ikinci düzen' yaratır. Bu toplumun asıl olan temel düzeninin dışında, ona koşut bir düzendir. Toplum için olağanüstü sakıncalı bir gelişmedir.
>
> "Yasaların oluşturduğu hukuk sisteminin toplumun gelişmesinin ve toplumsal gereklerin uzağında kalmaya başladığı oranda, bu ikinci düzen etkili ve güçlü bir çember gibi toplumu sıkar. ...
>
> "Toplumun değer yargıları giderek aşınmaktadır. İkinci düzenin sağladığı kirli zenginliklerle, yasal çalışan işadamının zenginliği dışarıdan bakınca birbirinden pek ayırdedilemez olduğu için toplumun, hepsini terazinin aynı kefesine koyması tehlikesi artmaktadır." (*Cumhuriyet*, 21 Şubat 1986)

Hukuk bunalımı sarpa sarar, yasalar uygulanamaz ve umursanmazken, sınıf çelişkilerinin ne denli kızıştığını, Türkiye'yi nasıl bir depremin beklediğini böyle dile getiren Atila Sav, sözlerini, "köklü bir düzen değişikliği gerekecektir" diye bitiriyor. Siz bunu, yaklaşan sınıf savaşımı devrimi gündeme getiriyor, bunu önlemek için köklü önlemler gerekecektir diye anlayın.

Nitekim şimdi kapışma gösterisine dayalı hesaplar buna yöneliktir.

Yeni hesaplar

Gazetelerin yazdığına göre Özal'ın yeni "siyasal motifi" Anayasa'yı deldirtmemek için ayak diretmekmiş. Yeni "ekonomik motifi" de kemerleri gevşetmekmiş. Bu arada bir başka motifi de SHP ile rekabeti koyulaştırmak olacakmış. Ama Özal bu rekabetin "eşit" olmasını o denli istiyormuş ki SHP güçlensin diye ara seçimleri haziranda yapmamayı düşünüyormuş.

Gerçekte ara seçimler "SHP güçlensin" diye ertelenmiyor, bütün burjuva siyasal güçler yeni kapışma gösterisine ayak uydurmaya ve bu süreç içinde siyasal boşluğu doldurmaya çalışsın diye erteleniyor.

Bu kapışma gösterisi içinde ANAP kendine, yasaları değiştirme konusunda ödün vermeyen, ama kemerleri gevşeterek ekonomik alanda birşeyler veriyor görünen bir rol biçiyor. Ekonomik alanda birşeyler veriyor görünerek, bunalımlı yasaları biraz daha yaşatmaya, bir değişiklik dizisinin başlayıp da çorap söküğü gibi sürüp gitmesini engellemeye çalışıyor. Burjuvazinin hesaplarının ne denli kılkuyruklaştığı da böylece açığa çıkıyor.

"Kemerleri gevşetme" dedikleri, zaten gevşemiş sıkı para siyasetinde biraz daha gevşetme yapmak demektir. Bunun iki sonucu olacaktır.

Biri enflasyonu iyice azdırmaktır. Memur maaşlarını vb. arttırıp, kaşıkla verip, daha da yüksek bir enflasyonla, yani kepçeyle geri alacaklar. Böylece "veriyor"(!) görüneceklerini sanıyorlar.

İkinci sonuç, yaprak dökümünde sıranın bankalara gelmesidir. Nitekim faizlerle oynadılar, mevduatlar sarsıldı. Dolar dünyada düşerken önce bizim zavallı Tahtakale'de, sonra ise centilmenlik anlaşmasını bozan bankalarda fırladı. Bugünlerde bankalar arasında şiddetli bir kapışmanın başlangıcını yaşıyoruz. Türkiye kapitalizmi gibi, bir duvarına çivi çaktın mı başka duvarlarda ne yıkıntıların olacağı belirsiz bir binada, kâr hırsıyla gözü dönmüş finans-kapitalin kapışması, burjuvazi için hiç küçümsenmeyecek riskler taşımaktadır.

Dolayısıyla "kemerleri gevşetme" işi hiç de umdukları etkiyi yapmayacaktır. Anayasa'nın delinmemesi, yasaların korunması konusuna gelince. Bugüne kadar hiç vermeyen Özal, şimdi kaşıkla verip kepçeyle alarak, toplumun ta derinlerinden yükselen gerçek demokrasi istemini ve sınıf savaşımı özlemini köreltceğini sanıyorsa, yalnızca şirketçi değil, aptal bir şirketçidir. Ama sanmıyor. SHP'ye biçilen rol de buradan kaynaklanıyor.

İzmir mitinginin ardından Özal'ın birden hırçınlaşıp, neredeyse mitingi SHP'ye atfetmeye çalışması, koca bir boşluğa benzeyen siyasal yaşamda "bari" SHP'nin alternatif olabilmesine yöneliktir. Ancak bugün Türkiye'de öyle bir patlayıcı ortam vardır ki SHP ya alternatif olamaz, ya da olursa SHP SHP olmaktan çıkar.

Burjuvazi, üzerine doğru dev adımlarla gelen sınıf savaşımı özlemi ve Kürt, Türk tüm halkın gerçek demokrasi istemi karşısında oldukça köşeye sıkışmış durumdadır. Bu durum dış siyasete yönelik kapışma eğilimlerinde de kendini gösteriyor. Burjuvazi, dışa açılarak da değil, dışa patlayarak sorunlarını Gordiyon'un düğümü gibi çözmeyi düşlüyor. Abdülhamit tartışması bu düşle yakından bağlıdır.

Dış siyasete yönelik kapışma eğilimlerini güçlendiren dış siyasal etkenler de var. İran Irak savaşında İran Kerkük'ün dibine kadar geldi. Türkiye, petrol boru hattını da, Kerkük Türklerini de, Irak Kürtlerini de bahane edip Irak'a dalabilir. Öte yandan Türkiye uzun yıllardır kuzu kılığında kurt gibi, emperyalistleşme emelleriyle bağlı olarak Filistin halkının davasını "destekledi". Gelgelelim, Suriye'nin FKÖ ile arası açık, şimdi Ürdün'ün de arası açıldı, geriye kaldı Irak, vb.

Ortadoğu Türkiye devleti için başlıbaşına bir sorun yumağına dönüşmüştür. Yalnız Ortadoğu'da değil. Kıbrıs, Yunanistan, AET ile ilişkiler, ABD ve NATO ile ilişkiler, Bulgaristan ve Sovyetler ile ilişkiler... Burjuvazi dış siyasette de köşeye sıkışmış durumdadır. Sosyal demokrasi bu alanda da "öne" atılmaya, burjuva sağıyla yalnızca biçimi farklı ama aynı derecede şövenist akıllar vermeye çalışıyor. Oportünizm ise sosyal demokrasinin göremediği işlevi görmeye, işçi sınıfının savaşımını yolundan çıkarmaya çabalıyor.

İşçi sınıfımız sosyal demokrasiye ve oportünizme pabuç bırakmıyor. Yine alanları dolduruyor, geliyorum işte, haydi kavgaya diyor. Burjuvazinin eli kalem tutanları, ağzı laf yapanları, bölünmüşlük, çelişki ve boşluk var diye ağlaşıyorlar. Evet boşluk var. Kürt, Türk tüm halkımız bu boşluğu, gelmiş geçmiş, kabak tadı vermiş bütün burjuva partilerden tamamen farklı, güzelim proleter yöntemleriyle, pırıl pırıl aydınlık çözümleriyle işçi sınıfı doldursun istiyor. İşçiler örgütlenin! Partinizle, gazetenizle ilişkiye geçin!

Cemile Çakmak

Burjuvazinin eli kalem tutanları, ağzı laf yapanları, bölünmüşlük, çelişki ve boşluk var diye ağlaşıyorlar. Evet boşluk var. Kürt, Türk tüm halkımız bu boşluğu, gelmiş geçmiş, kabak tadı vermiş bütün burjuva partilerden tamamen farklı, güzelim proleter yöntemleriyle, pırıl pırıl aydınlık çözümleriyle işçi sınıfı doldursun istiyor. İşçiler örgütlenin! Partinizle, gazetenizle ilişkiye geçin!

İşçi sınıfı büyük işçi yatağı İzmir'den seslendi:

İşte yine alanlardayım Kavgada en ön saftayım

İşçi sınıfımız, her türlü yasağa rağmen, grevlerle, yürüyüşlerle, mitinglerle hakkını arama kararlılığını uzun bir süredir yansıtmaktadır. Bu nedenledir ki, Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "sorumlu sendikacılar"dan oluşan Türk-İş yönetimi bile eyleme geçmek zorunda kaldı. 16 yıllık bir aradan sonra Türk-İş ilk kez protesto mitingi düzenledi. Bakalım işçi sınıfımız Türk-İş yönetimine daha neler yaptıracak?

İşçi sınıfımız, her türlü yasağa rağmen, grevlerle, yürüyüşlerle, mitinglerle hakkını arama kararlılığını uzun bir süredir yansıtmaktadır. Bu nedenledir ki, Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "sorumlu sendikacılar"dan oluşan Türk-İş yönetimi bile eyleme geçmek zorunda kaldı. 16 yıllık bir aradan sonra Türk-İş ilk kez protesto mitingi düzenledi. Bakalım işçi sınıfımız Türk-İş yönetimine daha neler yaptıracak?

İzmir mitingi öncesinde yapılan nabız yoklaması, mitinge ilginin "ürkütücü" derecede fazla olduğunu gösteriyordu. Bu nedenle miting öncesinde hem katılımı belli bir düzeyde tutmaya, hem denetimi sağlamaya yönelik çeşitli çabalara girişildi.

Miting öncesinde miting alanında koca bir sivil polis güruhu prova yaptı. 10 bin polisin görevlendirildiği, alanın kuşatılacağı duyuruldu. Fazla mesai olmayan fabrikalarda bile miting günü zorunlu fazla mesai kondu.

Türk-İş'in de "miting hazırlıkları"nın son bölümü, katılımı arttırmaktan çok, göstermelik çağrıların ardında asıl azaltmaya yönelik çabalardan oluştu. Basılan bildirilerin 80 bini dağıtımdan çekildi. Çevre illerden gelecek otobüs sayısı sendika başına kotalar konarak daha aza indirildi. Mitingin başlama saati ise son derece "esnek" seçildi.

İzmirli işçilerin önemli bir bölümü zorunlu fazla mesai nedeniyle ancak 15'ten sonra katılabilecekti. 13'te başlayan miting, böylece duruma göre, ya 15'ten sonraya uzatılacak, ya İzmirli işçi yığınları gelmeden apar topar son bulacaktı.

Miting günü gelen otobüsler şehir girişinde saatlerce durduruldular, arandılar ve şehre ancak beşer beşer sokuldular. Bu yetmiyormuş gibi alan girişinde de sıkıcı bir arama yapıldı. Türk-İş'in saptadığı sloganlardan başka sloganlar yazılı pankartlar girişte toplandı. Bunlar arasında en çok "Anayasaya hayır" yazılı pankartlar vardı.

Miting alanı daha sabahtan bir yandan işçilerle, öte yandan sivil polislerle dolmaya başladı. Alanda toplaşan işçiler kıpır kıpırdılar. Kürsüdeki hoparlörden "en büyük Türk-İş, başka büyük yok" sloganı duyuldukça, "en büyük işçi, başka büyük yok" diye yanıtlar yükseliyordu. Hoparlörden askeri marşlar çalınırken ise, "hükümet istifa", "başbakan istifa" sloganları marşları bastırıyordu.

Saat 12'de Sadık Şide, "şu anda alanda 70 bin kişi var" duyurusunu yapmak üzere kürsüye çıktığında "yuh" ve ıslık sesleri ile karşılaştı. Aynı şey, saat 13'te Şide alanda 110 bin kişinin bulunduğunu duyurduğunda da oldu. İşçiler "demokratik Türkiye, anayasa değişsin", "işkencecilerden hesap sorulsun", "genel grev hakkımız, söke söke alırız", "DİSK'e özgürlük" gibi sloganlarla alanı sürekli inlettiler.

Mitinge katılanlar arasında MDP Genel Başkanı ve DYP Genel Başkan Yardımcısı protestolarla karşılandılar. Gürkan ve Tunç'a ise tezahürat yapıldı. Bunun asıl anlamı, işçilerin sağa karşı olduğunu göstermesiydi.

Mitingde Şevket Yılmaz, Mustafa Özbek ve Kenan Durukan konuştular. Şevket Yılmaz ve Özbek'in konuşmaları yoğun protestolar nedeniyle alanda pek duyulamadığı için herhalde daha çok gazetelerden okundu.

Şevket Yılmaz, her zaman yaptığı gibi konuşmasında yine işçilerin duygularını kendi burjuva sınıf kardeşlerine yansıtma işlevi gördü ve "bir gün halk kitleleri kontrol edilemez hale gelirse, hem onlara, hem ülkeye yazık olur" dedi. "Bu gidiş iyi gidiş değildir" diye uyarı yaptı.

Şevket Yılmaz'ın konuşması sırasında alan "Şevket aşağıya", "Şevket istifa" gibi sloganlarla, azılı sağcı Özbek konuşurken ise "yuh" sesleriyle inliyordu. Şevket Yılmaz konuşmasını kısa kesmek ve sıvışıp gitmek zorunda kaldı.

Bu arada "Gürkan mikrofona" diye bağrıldı. Gürkan 10 dakika bu tezahüratı gülümseyerek dinledikten sonra beraberindeki 500-600 kişilik bir kalabalıkla birlikte alandan ayrıldı.

Böylece mitingin, militanlık tırmanmadan, İzmirli işçiler de katılıp denetim elden çıkmadan apar topar bitmesinde Gürkan da üstüne düşen katkıyı yapmış oldu. İzmirli işçilerin 15'ten sonra katılacakları kürsüden duyurulduğu halde miting 14.40'da apar topar son buldu.

Çeşit çeşit engellemelere, binbir türlü denetlemelere rağmen miting alanından coşku ve militanlık hızla yükseliyordu. Bunun önünü kesmek için miting alelacele durduruldu. Miting durduruldu ama, sınıf savaşımının kaçınılmaz yükselişi gün gibi açık oldu. Bu miting sınıf savaşının yükselişinde önemli bir dönemeçtir ve bu yükselişi hiçbir güç durduramayacaktır.

İşçi sınıfının azılı düşmanlarından Ilıcak'ın "miting yanlısı" kesilmesi, en başta, burjuvazinin içinde bulunduğu aczi çok güzel gösteriyor.

"T rcüman"dan t rcüme

Burjuvazinin, hem de azılı gerici kesimlerinin, derdine tercüman olan *Tercüman* gazetesinde, İzmir mitinginden bir gün önce, Ilıcak'ın "Haydi mitinge" başlıklı bir yazısı çıktı. İşçi sınıfının azılı düşmanlarından Ilıcak'ın böyle "miting yanlısı" kesilmesi, en başta, burjuvazinin içinde bulunduğu aczi çok güzel gösteriyor. Nitekim bu, yazının kendisinde de yansıyor.

Ilıcak şöyle demiş:

"İşçiyi köle gibi çalıştıran, ona hakkını vermeyen bir düzen sonsuza kadar sürmez. Öyle bir patlama olur ki fabrikaların çatısı işverenin tepesine yıkılır."

Patlama "tehlikesi" olmasa Ilıcak işçinin köle gibi çalıştırılmasına karşı değil. Zaten 12 Eylül'den sonraki bir-iki yıl, henüz böyle bir "tehlike" belirmemişken, Ilıcak hiç de "işçi hakları" edebiyatı, ya da "haydi mitinge" çağrıları yapmıyordu. Ne zaman ki böyle bir "tehlike" belirdi, çeşitli burjuva kesimler, bu arada Ilıcak, "demokrasi" bülbülü kesildiler. Dertleri işçi hakları değil, sömürü düzeninin başlarına yıkılmasını önlemeye, sömürüyü sürdürmeye çalışmaktır.

Yazıda Ilıcak "demokrasi"yi "özel sektör"le neredeyse özdeş kullanmış: "Sorumlu sendikacılıkta *yıkmak* değil *yaşatmak* esastır: Çok partili siyasi düzeni yaşatmak, demokrasiyi yaşatmak, özel sektörü yaşatmak ve (en sonunda hatırlamış! — *İ.S.)* işçiyi *'iyi yaşatmak'*..." Yani, biz demokrasiyi savunmazsak, kapitalizmi yaşatamayacağız demek istiyor.

Ancak Türkiye burjuvazisinin açmazı burada da bitmiyor. Gerçekte burjuvazi genişçe bir demokrasiyi kısa erimde yaşama geçirebilecek ve uzun erimde ayakta tutabilecek güçte, durumda değildir. İşçi sınıfından yükselen militan sınıf savaşımı dalgası karşısında bu noktada da açmaz içindedir. Bu nedenle demokrasiyi savunmaktan çok, savunuyor görünerek, demokrasi şarlatanlığı yaparak zaman kazanmaya çabalıyor.

Ilıcak bu açmaz karşısında da akıl vermeye çalışmış. Ana halka "sorumlu sendikacılık"tır diyor. "Çünkü *sorumsuzluk ve keyfilik* (siz sömürünün sürmesi için çaba harcamamak diye anlayın — *İ.S.)* bir kere başladı mı, onu diğerleri takip eder, *demokrasinin* (siz kapitalizmin, sömürünün anlayın — *İ.S.)* yaşaması için gerekli *düzen ve disiplin* (siz açlık disiplini anlayın — *İ.S.)* ortadan kalkar." (abç) Yani Ilıcak, sarı sendikacılar düzeni ne kadar korur, işçilerden yükselen savaşım isteğini ne kadar frenleyebilirlerse, bizim sömürü mekanizmamız da o kadar tıkırında işler demeye getiriyor.

Yükselen savaşım isteğini frenleyebilmek için iki yol uygulanabilir: Baskı ve kandırmaca. Faşizmin çözülmesiyle baskı yolu şimdilik hızla geçersizleşmektedir. Geriye kalıyor kandırmaca. Bu ise ancak işçiden yana, savaşımın yükselmesinden yana görünerek uygulanabilecek bir yoldur. Nitekim Türk-İş yönetiminin de, Ilıcak gibilerinin de yapmaya çalıştığı budur.

Ancak bir süredir, bu yolun geri tepmekte olduğuna ilişkin çok belirti vardı. Türk-İş mitingi de bunlardan en güçlü biri oldu. İşçiler, Mustafa Özbek, Şevket Yılmaz gibilerinin işçiden yana görünmelerine karnlarının tok olduğunu, devlete ve işverenlere karşı Nazlı Ilıcak'ın deyimiyle "medeni ve dengeli bir mücadele" değil, savaş yürütecek, düzene, devlete, burjuvaziye değil *işçiye sorumlu* sendikacılar istediklerini çok güzel anlattılar.

● *Mitinge ilgi ürkütücü derece fazla olunca, Türk-İş yönetimi mitinge katılımı azaltmak için elinden geleni yaptı.*

● *Çeşit çeşit engellemelere, bin türlü denetlemelere rağmen miting alanında coşku ve militanlık hızla yükseliyordu. Bunun önünü kesmek için miting alelacele durduruldu.*

● *Miting durduruldu ama, sınıf savaşımının kaçınılmaz yükselişi gün gibi açık oldu. Bu miting sınıf savaşının yükselişinde önemli bir dönemeçtir ve bu yükselişi hiçbir güç durduramayacaktır.*

Mitingin kahramanı Gürkan değil işçi tabanıdır

Bugün ileri işçiler, yasal çerçevedeki hiçbir partiye inanmıyor, hiçbirinin ardında durmuyorlar. İzmir mitinginde Gürkan'a yapılan tezahürat, sınıf savaşımının koşulları açısından en elverişli olan yasal olanaklardan yararlanmaktan başka bir anlam taşımıyor. SHP işçiye dayanmıyor, işçi SHP'yi kullanıyor.

Bu İzmir mitinginde çok net olarak yansımıştır. Öyle ki, Gürkan, kendisinin bir "taşkınlığa" alet edileceği korkusuyla mitingin sonunu beklemeden adamlarıyla birlikte alanı terk etmiştir. Böylece, mitingin daha gelecekler varken kısa kesilmesine Gürkan da katkı yapmıştır.

Durum böyle olduğu halde, ortada çok yönlü bir senaryo oynandı. Mitinge ilişkin olarak, işçilerin istemleri, eylemin kendisi değil de SHP ve Gürkan öne sürüldü. Özal Gürkan'a suç duyurusunda bulundu. Söylemezoğlu Gürkan'ı "mitinge siyasi hava" vermekle suçladı. Gürkan da dokunulmazlığının kaldırılması, milletvekilliğinin düşürülmesi pahasına işçi mitinglerine katılacağını söyledi. Derken SHP'li Canver Özal'a suç duyurusunda bulundu. Kısacası Gürkan "işçi lideri" oldu çıktı.

Burjuva düzeninde senaryolar, ille de önceden planlanmış rol paylaşımı olduğu anlamına gelmez. Rejimi yaşatmak gibi, temel çıkarlardaki ortaklık, burjuvazinin çeşitli kesimlerinin çıkardığı farklı seslerin aynı melodinin parçası olmasını sağlıyor.

Bu anlamda, Türkiye'deki senaryonun da amacı, şiddetli sınıf savaşımının ufukta belirdiği koşullarda, sosyal demokrasiyi yedek alternatif yapmak, en azından böyle göstermektir. Siyasal boşluğu sosyal demokrasinin doldurmasını sağlamaktır.

Bununla aynı zamanda bir yarar daha gözetiliyor. O da Türk-İş'i bölmek. Refik Sönmezsoy, *Tercüman*'da "birlik edebiyatı" ardında, gerçekte Türk-İş'i bölmenin de ötesinde, sanki Türk-İş zaten bölük-pörçükmüş gibi bir hava yaratıyor. Öte yandan sosyal demokratlar ve oportünistler de, DİSK adını, işçilerin sendikal haklarını değil, burjuvazinin sendikaları bölme çabalarını destekler içerikte kullanıyorlar.

İzmir mitingi ne SHP'nin işçiyi temsil ettiğini, ne de sendikal savaşımın ilerleyebilmesi için bölünmenin gerekli olduğunu göstermiştir. Tam tersine İzmir mitingi, SHP'nin işçinin sınıf savaşını dizginleme işlevini taşıdığını ve işçi tabanın basıncının Türk-İş'in kara-sarı yönetimini nasıl köşeye sıkıştırdığını, sendikal hareketin bölünmesine hiç de gerek olmadığını kanıtlamıştır.

Rakamlar da taktik konusu oldu

Aritmetik ve taktik

İzmir işçi mitingine yönelik bir sürü "taktik" numara döndü, dönüyor. Bunlardan biri de mitinge katılım rakamı konusundadır. Buradan hareketle işçi sınıfının savaş gücü bulanık yansıtılmak isteniyor.

Türk-İş yönetimi miting alanında ille de 110 bin kişi vardı diyor. Öteki rakamlar, 35 binden, 50-60 bine kadar yükseliyor. Sağ gazeteler bu farkı, üzerinde "bir yorum yapmadan" yazıp bırakırken, sol gazeteler Türk-İş yönetiminin mitinge umduğu kadar kişiyi "katamadığını" ima ediyorlar. Böylece birbirini tamamlayan iki sonuç çıkıyor:

Ya, "mitinge 110 bin kişi katılmadı ama Türk-İş yönetimi o denli işçi yanlısı ki işçileri güçlü göstermek için rakamı abartıyor" sonucu çıkıyor. Ya da "Türk-İş yönetimi mitinge fazla kişiyi katmaya çalıştı ama katamadı ve başarısızlığını gösterdi" sonucu çıkıyor. Her ikisi de işçi sınıfının dev gücünü çeşitli gerçek dışı yorumlarla gizleme çabasını yansıtıyor.

Türk-İş yönetiminin, gerek ülkede, gerek Türk-İş içindeki durum nedeniyle çıkarları, "belli büyüklükte" bir miting yapmaktan yanaydı. Ama bu yönetimin hiçbir özel çıkarı, bugün burjuvazinin genel çıkarlarıyla çelişecek değil. Bu nedenle, bugün patlayıcı maddeyle dolu Türkiye'de çok büyük, dolayısıyla denetimden çıktığı anda başetmesi çok daha güç bir miting yapmayı istemesi de ondan beklenemezdi.

Nitekim mitingin daha fazla büyük olmaması için Türk-İş yönetimi elinden geleni yaptı. Yaptığı da yetmedi, gerçekte mitingi apar topar bitirerek bir çığrından çıkışı engelleyebildi. Şimdi 110 bin diyerek bir taşla birkaç kuş vurmaya çabalıyor: Hem 110 binlik miting yapmayı bile bile engellediğini gizlemek istiyor. Hem yutan olursa diye, yapmış gibi görünüp taktik yararlarını toplamaya yelteniyor. Hem de, alanda 110 bin kişi olmadığını anlayan ama geri bazı kesimlere, "ne yapalım uğraştık ama fazlasını getiremedik, daha güçsüzüz" duygusu vermeye çalışıyor.

Sağ basın, tutumuyla Türk-İş yönetimine destek vermiş olurken, "sol" basının Türk-İş yönetimini "eleştirisi" de doğrusu çok hoştur! Türk-İş yönetimi daha büyük bir kalabalığı "getirememiş", hatta bu nedenle mitingi erken bitirmiş! Yani işçiler sendikal ve demokratik savaşıma pek istekli değil ve Türk-İş yönetimi de bu isteği "hazırlayamıyor". Ne gerekiyor? Türk-İş'e sosyal demokrat yönetim!

Gerçekte İzmir mitingine katılım rakamları konusunda, burjuvazinin sağ ve sol kesimlerinin döndürdükleri bu dolapların kendisi, işçi sınıfının yükselerek gelen savaş kararlılığı, militanlığı ve coşkusundan duyulan korkuyu yansıtıyor. Kavga, kimin işçilerde savaşma isteği uyandıracağından değil, kimin çoktan uyanmış bu isteği daha iyi yolundan çıkarabileceğinden kaynaklanıyor.

Her türlü engelleme, denetim, kısa kesme ve ardından girişilen olguları çarpıtma çabalarına rağmen, işçi sınıfımızın dev gücü İzmir mitingiyle tüm emekçilere ışık ve güven saçmıştır.

8 Mart'ın kutlu olsun

8 Mart Dünya Kadınlar Günü işçi, emekçi kadınlara kutlu olsun.

Dünyada devrimci savaşım yine yükseliyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika'dan geniş yığınların kavga sesleri geliyor. Bu sesler arasında işçi, emekçi kadının da sesi vardır. Kavganın başarısı bununla yakından bağlıdır.

Güney Afrika'da Winnie Mandela kadın halkın kavgaya aktif katılımının sembolüdür. Filipinler'de ise ABD'nin ve bazı burjuva güçlerin Bayan Aquino'yu öne sürmeleri, kavgada kadın halkın önemli yerini yine yansıtmaktadır, ama çarpık yansıtmaktadır.

Türkiye'de de açık, yığınsal sınıf savaşımı yaklaşıyor. Yaklaşan bu fırtınada, işçi, emekçi kadının çok önemli bir rol oynayacağı çoktan belli oldu. İşçi ve emekçi kadınlar, sessiz öfkenin homurtuya, homurtunun küçük küçük protesto eylemlerine, küçük eylemlerin giderek büyük eylemlere dönüşme sürecinde daha şimdiden önemli rol oynadılar.

Gökova'da santrala karşı yükselen protestoda, yetkilileri sorguya çekenler arasında emekçi kadınlar ön sıralardaydı. Daha sonra çeşitli şehirlerde anayollara geçit yapılmadığı için birçok genç ve çocuk trafik cinayetine kurban gidince, yolları kesen, geçit talep eden emekçi analardı. Konut sorununa bu düzenin getirebildiği tek "köklü çözüm" olan gecekondu yıkımlarında buldozerleri durduranlar arasında kadın işçiler, emekçiler yine ön sıralardaydı.

Türkiye'de yeni dönemin ilk mitinglerinden akılda kalan manzaralardan biri tencereli kadınlardı. Öte yandan Türk-İş'in Balıkesir'de düzenlediği yürüyüşe katılanlar arasında çok sayıda kadın tekstil işçisi vardı.

Perşembenin gelişi çarşambadan bellidir. Yaklaşmakta olan fırtınalı sınıf savaşımında işçi, emekçi kadın da çok önemli bir rol oynayacaktır ve bu savaşımın başarısına belirleyici bir katkı yapacaktır.

Türkiye'de tekelci kapitalizm öylesine şiddetli bir sömürüyle ayakta duruyor ki, kadını işçi, emekçi olarak çalıştırsa da, kadın halkı eve hapsetse de, işçi emekçi kadınların savaşıma katılmasından kurtulamaz.

İşçi kadın, işçi sınıfının ağır çalışma koşullarını paylaşmaktadır. Üstelik kadın olduğu için daha da kötü koşullarda çalıştırılmaktadır. Toplumda burjuvazinin yaydığı, kadına karşı değer yargıları, işçi kadının ilk başlarda sınıf savaşımına katılımını geri tutabilir. Ama savaşım yükseldikçe çarpık değer yargıları yıkılır, işçi kadın savaşıma katılır.

Öte yandan, Türkiye'de tekelci kapitalizm şiddetli sömürüsüyle öylesine derin toplumsal sorunlar yaratmaktadır ki, kadın halkı eve hapsetmek, onu bu sorunlara karşı savaşımdan uzak tutmada çok yetersiz kalmaktadır. Derin toplumsal sorunlar, evi, evdeki günlük yaşamı da derinden etkiliyor. Kadının işi yemek yapmaktır diyorlar. İşçinin evine giren para yiyecek alışverişine bile yetmiyorsa kadın ne pişirecek? Yalnızca öfke! Öyle de oluyor ve bu öfke "eve hapsolmuş" emekçi kadını da işçi sınıfıyla omuz omuza savaşa itiyor.

İşçi, emekçi kadının oynadığı ve oynayacağı rolü herkes görüyor. Bu nedenledir ki sağlı sollu çeşitli burjuva partilerin, kadınlara yönelik çağrıları, propagandaları, örgütleme çabaları giderek artıyor. Ve bu çağrılar, propagandalar, çabalar, eski kadın kollarından çok daha farklı bir nitelik taşıyor. Daha "eşitlikçi" bir görünüm altında yapılıyor. Amaç, işçi, emekçi kadının işçi sınıfıyla iç içe, omuz omuza kavgaya katılmasını engellemek, emekçi kadını burjuva partilerle birlikte "kavgaya" sokmaktır.

Türkiye'de işçi, emekçi kadının katettiği yol, taşıdığı çok önemli potansiyel, bir de feminizmin güçlenmesine temel oluşturuyor. Burjuva ideolojisinin kadın elbisesi giymiş bir biçimi olan feminizm, kadını düzene karşı değil erkeğe karşı yöneltir. Kadın-erkek ayrımını sınıf ayrımının önüne koyar. Eşitlik için düzene değil erkeklere karşı kavga verir. Böylece düzeni aklamış, düzene karşı yükselen kavgayı kadın-erkek diye parçalamış olur.

Kadının ezilmesinin sorumlusu sınıflı toplumdur. Kadının ezilmesi gibi bir sonucu ortadan kaldırmak için nedene karşı yönelmek, eşit haklar savaşımını devrim savaşımıyla sıkıca örmek gereklidir. Bunu başarabilmek için de ilk koşul, burjuva partilerine ve kadın elbiseli burjuva ideolojisi feminizme karşı durmak gereklidir.

İşçi emekçi kadınlarımız işçi sınıfıyla iç içe, omuz omuza kavgaya katılarak, emeğin kurtuluşuyla kadının kurtuluşu arasındaki bağı, daha sonul kurtuluşa ulaşmadan pratikte sergileyeceklerdir. Zira emeğin kurtuluşu, demokrasi ve devrim için kavgaya aktif katılım, aynı zamanda kadının bugünkü düzenin çerçevesinde sağlayabileceği tek ve en ileri kurtuluştur. Sonul kurtuluş ise komünizmdedir.

Bu da burjuva sosyalistlerinden

Yeni Gündem özellikle son sıralarda birçok sayısında kadın sorununa geniş yer ayırdı. Demokratikliği bulanıklık, çizgisizlik gibi sunan, demokrasi adına önüne gelen herkese platform açarak sol görünüm ardında sınıf uzlaşmacılığının pratik bayraktarlığını yapan bu dergi, kadın sorununda da doğru-yanlış çeşitli görüşleri karışık bir biçimde ortaya attı.

Böyle yaparken *Yeni Gündem* iki şeyi birlikte gözetiyordu: Biri, emekçi kadından, onun haklarından yana görünmek. İkincisi, çizgisizliği ile emekçi kadın hareketinin yolunu bulandırmak. Unutmayalım ki çizgisizlik de bir çizgidir ve *Yeni Gündem*'in israrla izlediği tek çizgidir.

Yeni Gündem emekçi kadınla ilgilendi, ondan yana göründü ama başka konularda öne sürdüğü çeşitli görüşlerden biri bile onun emekçi kadına ne kadar uzak olduğunu kanıtlamaya yeterlidir. Bu da "af" konusundaki görüşüdür.

Murat Belge, "af" konusunda üç engel sayıyor. Biri Anayasa, ikincisi belirleyici olabilecek partilerin olaya yaklaşımı, üçüncü olarak da "halkın olaya bakışı". Bu üçüncüyü şöyle açıklıyor:

"Bu bakımdan 12 Mart sonrası ile 12 Eylül sonrasını karşılaştırmak ilginç olabilir. 12 Mart rejiminin kendisi, bildiğimiz ve artık alıştığımız şekilde, 'memleketi parçalamak isteyenleri' yakalayıp içeri tıkmak üzere ortaya çıkmıştı. Demeçlerde, sıkıyönetim bildirilerinde vb, iki yıl bu tema işlendikten sonra seçim yapıldı ve birdenbire Türkiye'nin bir numaralı sorunu 'af' oldu... Bu dönemde af kavramının ardında böyle bir kitlesel talep görünmüyor. Bir bakıma 12 Eylül öncesi yaşanan dehşetin derinliğiyle açıklanabilir bir tutukluk. Ayrıca da dehşet altı yıldır gene hergün hatırlatıldı. Ama asıl önemlisi bütün o dönemde olup bitenlerle ilgili büyük bilgi eksikliği." (*Yeni Gündem*, sayı 41, s.3)

Kimin bilgisi eksiktir acaba? Halkın mı, yoksa hem 12 Eylül öncesine, hem bugüne ilişkin olarak, Murat Belge'nin mi?

Bir kez bugün af kavramının ardında 12 Mart sonrasıyla karşılaştırılamayacak kadar büyük bir kitlesel talep vardır. ANAP'ın bir yıl önce reddettiği tasarıyı bugün kendisinin getirmesi, bu tutarsızlığın nedeni sorulduğunda da "neden politiktir" yanıtını vermesi, kitlesel talebi gösteren çok güzel bir örnektir.

ANAP, "kitlesel talep o kadar büyük ki, geçen yıl reddettiğimizi bu yıl kendimiz getirmek zorunda kaldık" demek istiyor. Bu büyük kitlesel talebin büyük bölümü de emekçi kadınlardan kaynaklanmaktadır. "Belirleyici olabilecek partilerin" olaya yaklaşımını belirleyen onlardır. Murat Belge'nin bakışı başaşağıdır, terstir, emekçi kadınlara uzak, burjuva partilerine yakındır.

Peki bu denli büyük kitlesel talep var ve "af" konusunu gündeme getiren de bu ise, neden "af" hâlâ çıkmadı? Bu sorunun yanıtı, halkın değil, yine Murat Belge'nin, 12 Eylül öncesindeki "dehşet" ile 12 Eylül sonrasındaki dehşet arasındaki ilişki hakkında bilgi eksikliğiyle bağlıdır.

Türkiye şiddetli bir devrimci durum yaşadı. Devrimci güçler yenildiler. Ardından şiddetli bir karşı-devrim geldi. Şimdi yeniden devrimci dalga yaklaşıyor.

Bu dalganın, açık sınıf savaşımı biçiminde ortaya çıkabilmesi, çeşitli savaşım odaklarında somut sonuçlar elde edilebilmesi şimdi eskisinden de, 12 Eylül sonrası karşı-devrimden de daha büyük güç gerektiriyor. Olayların içinde yaşayan işçi sınıfımız, halkımız bunu çok iyi biliyor ve gücünü her geçen gün pekiştiriyor. Devrimci durumu "dehşet" diye adlandıran burjuva sosyalisti Murat Belge ise durumu pek anlayamıyor! Bu nedenle "af" konusundaki kitlesel desteği küçümsüyor, böylece genel olarak emekçilere, özel olarak da emekçi kadınlara hakaret etmiş oluyor!

Umursanmayan bir yasa daha

Türkiye'de yasal yapı, uyulmayan, umursanmayan, birbiriyle ve yaşamla çelişki içine düşmüş yasalardan oluşuyor. Bu kördüğüme gazetelerde "hukuk bunalımı" diyorlar. Geçtiğimiz aylarda bu bunalıma bir yasa daha katıldı.

Birleşmiş Milletlerce hazırlanan "Kadınlara Karşı Her Tür Ayırımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi" 1985 yaz aylarında Türkiye tarafından da imzalandı ve 1985 sonunda *Resmi Gazete*'de yayınlanarak "yasa" niteliği kazandı. Ama "umursanmaz bir yasa" niteliği kazandı.

Bu yasaya göre kadın erkek eşitliğine aykırı bütün yasa, yönetmelik hükümlerinin ve uygulamaların gözden geçirilip değiştirilmesi gereklidir. Kadın erkek eşitliğine yönelik, kreş gibi altyapı eksiklerini gidermek, eğitimdeki ayrıma son vermek vb. de yasaların gerekleri arasındadır. Ancak uygulamaya baktığımızda ne görüyoruz?

Bu yasa, "yasa"(!) niteliği kazandıktan sonra basında yürüyen ve hâlâ da süren bir tartışma oldu: Kadınların kaymakamlığı. Tartışma hâlâ sürüyor ama uygulamayı asıl belirleyecek odakların görüşü kadınların kaymakam olamayacağından yanadır. Oysa bu odakların, bu görüşü savunmayı bırakıp, kadınların yalnızca kaymakamlığını değil, valiliğini vb. de engelleyen her türlü yönetmeliği çoktan değiştirmiş olmaları gerekirdi.

Yine bu yasa, "yasa"(!) niteliği kazandıktan sonra da yürümekte olan bir çalışma var: Medeni Kanun'da değişiklik çalışması. Bu çalışma taslak aşamasına ulaştı ve taslak Bakanlar Kurulu'na iletildi.

Adalet Bakanlığı, bir komisyonun hazırladığı bu taslağı bundan kısa bir süre önce Bakanlar Kurulu'na iletmeden, iki temel konuda yeniden eski maddeleri koydu. Biri, erkeğin evin reisi olması, ötekisi kadının erkeğin izni olmadan çalışamaması. İkiyüzlülüğe bakın ki, bir yandan kadın hakları için bir yasa kabul ediyorlar, öte yandan bu yasaya ters başka yasa maddeleri getirmeye çalışıyorlar.

Durum böyleyken sol harekette kimilerinin çok demokrat bulduğu DYP'nin İstanbul İl Başkanı Keçeli şu sözleri ederek ikiyüzlülüğe bir başka ikiyüzlülük daha ekleyip, burjuvazinin yüzlerini hepten çoğaltıyor:

"Birleşmiş Milletler'in bu sözleşmesi çok geç kalmış bir karardır. Bu karar bizden ziyade kadın haklarında hasis kalmış ülkeler içindir. Onları ilgilendirir." (*Yeni Gündem*, sayı 41, s.23)

En basit insan haklarında bile hasis olan bir ülkede kadın haklarının tamam olduğunu savunmak bilmiyoruz hangisidir: Kadını insan yerine koymamak mı yoksa insan haklarından bütünüyle habersiz olmak mı?

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ
ÇEK-AL

Tek silah parti!
Tek yol devrim!
Yıl:12, Sayı:301, 10 Mart 1986

Türkiye'de ortam hareketleniyor. Sınıf savaşımı kızışmaya başladı. Bugün örgüt konusu, Türkiye işçi sınıfının gündeminde çok önemli bir yer tutmaktadır. Yürükoğlu yoldaşımızın örgüt biçimi, çalışma stili ve insan ilişkileri konularına ışık tutan çalışmasını içeren ve büyük bir önem taşıyan *Örgüt ve Örgütçü* kitabından bazı bölümleri kısaltarak veriyoruz.

II

ÖRGÜT VE ÖRGÜTÇÜ

R. Yürükoğlu

III.

Parti çalışmasının biçimsel örgütlenmesi ve eşgüdüm sorunları

Örgüt çalışmasında sık rastlanan bazı sorunlar ve bunların çözümlerine yaklaşımlara ayırdığımız bu bölümde ideolojinin örgütle olan karşılıklı etkileşimi üzerinde durmadan, ele aldığımız sorulara yalnızca örgütsel çalışmanın mantığı içinde yanıt arayacağız. Değineceğimiz örgütsel sorunları seçerken de partimizin bugününü yakından ilgilendiren konuları ele alacağız. Yoksa genel olarak örgüt çalışmaları, örgütlenme gerçekten geniş bir konudur.

Her örgütsel biçim son çözümlemede o örgütün önüne koyduğu amaçları gerçekleştirmede ne denli yararlı olduğu açısından değerlendirilir. Partimizin bir bütün olarak ya da tek tek parti örgütlerinin, hücrelerinin vb. önüne koyduğu amaçları burada tartışmayacağız. Yalnız şunu söyleyelim ki, bir örgütün ne denli verimli çalıştığını ölçebilmek için *en başta* örgütün yalnızca genel (devrim amacı gibi) değil, o günkü somut amaçlarının da açıkça tanımlanmış ve belirlenmiş olması gerekir. (Bu cümleleri okuyunca birçok yoldaşın telaşlanacağını görür gibi oluyorum!)

Örgütsel sorunlar için düşünülen ve uygulanan her çözüm çoğunlukla yeni düzeyde yeni sorunlara yol açar. Bunu baştan bilerek konuya yaklaşmalıyız. Ayrıca her çözüm, değişik seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını tartma sorunu olarak ortaya çıkar. Çok az sorunda, herkesin görebileceği kesin yanıtlar vardır. Büyük çoğunluğunda ise çözümler bir çeşit uzlaşma, yararla zarar arasında bir çeşit denge seçimidir. Bu nedenle örgüt teorisini öğrenme asıl olarak örgütte ortaya çıkabilecek sorunların çeşitlerini, nedenlerini ve göstergelerini anlamaya yardımcıdır. Yöneticiye karşılaştığı sorunları çözmede reçete vermez.

III.I. Partide görevler

Çeşitli düzeylerde yönetici yoldaşlarla yaptığımız görüşmelerde klasik bir hata çok sık ortaya çıkmaktadır. Herhangi bir yönetici yoldaş kendisine bağlı olarak yapılan çalışmaları anlatırken asıl olarak bu görevleri yapan yoldaşları düşünmekte ve anlatmaktadır. ... Örgütü düşünürken insanı düşünmek iyidir ama çalışmaların biçimsel örgütlenişini düşünürken insanı dışarıda bırakıp, yalnızca görevleri ve görevlerin amaçlarla bağını düşünmek gerekir. Örgütün o günkü amaçlarına ulaşabilmesi için ne gibi çalışmalara, ne gibi görevlerin yaratılmasına gereksinim vardır? Bu görevler insandan ne gibi özellikler ister?

Komünist partisi hem bir bütün olarak yöneticidir, hem de onun her bir üyesi tek tek yöneticidir. Her komünist, partisinde ya da işinde, okulunda, mahallesinde, derneğinde yöneticidir, liderdir. Biz burada yönetici-örgütçü-lider gibi kavramlarla asıl olarak hücre sekreterlerinden başlayarak parti hiyerarşisi içindeki yöneticileri düşünüyoruz fakat

söylediklerimiz her üye için geçerlidir. Partide gerekli görevler konusunda yönetici yoldaşlarımız her zaman mutlaka *önce* şu soruyla işe başlamalıdırlar: Bugünkü amaçlarımız karşısında (ki bunların daha önceden açıkça tanımlanmış ve belirlenmiş olması gerekir) ne çeşit

Partide her düzeyde görev dağıtan yoldaşların, verecekleri görevleri iyice belirlemeleri, ki buna örgüt teorisinde *"görev tanımlama"* deniliyor, en başta kendilerinin o görevleri daha derin düşünmelerini getirir. Böylece görev veren yoldaşlar görevi kendileri daha iyi tanımış, daha iyi anlamış ve insanda isteyecekleri nitelikleri ona göre daha iyi seçmiş olurlar.

görevler oluşturmalıyız? Bu sorunun yanıtları her somut durumda değişecektir.

Ne çeşit görevler oluşturmalıyız sorusunu sorup yanıtlarını saptamanın hemen ardından sorulması gereken iki soru daha vardır ki bizi burada asıl olarak bunlar ilgilendirmektedir:

1. Görevlerde uzmanlaşma ne düzeyde olmalıdır?

2. Görevler ne denli kesin tanımlanmalıdır?

Örgütte uzmanlaşma düzeyi: Bugün dünyada genel eğilim uzmanlaşmanın artması yönündedir. Fakat bu, bizim önümüzdeki görevleri ne denli uzmanlaştıracağımız sorusuna bir yanıt vermez. Partimizde uzmanlaşma 1979'dan bu yana özellikle bazı çalışma alanlarında hızla gelişmiştir. Örgütsel gelişme düzeyinin, düşmanımızın kullandığı ve bizim karşılık vermek zorunda olduğumuz teknolojik düzeyin yükselmesi sonucunda çeşitli alanlarda uzmanlık isteyen görevlerin artacağı kesindir. Fakat bu da, bugün, her çalışma, her görev için gerekli ya da zorunlu bir doğru olarak değerlendirilmemelidir.

Örgütte çeşitli görevleri gözden geçirirken, ya da yaratırken ne denli uzmanlaşma gerektiği konusuna her düzeydeki yönetici yoldaşların, özellikle bölge sekreterlerinin önemle eğilmeleri gerekir, çünkü bu oldukça hassas bir konudur. Bir ya da birkaç göreve yüksek bir uzmanlık ve teknolojik düzey getirmek hiçbir zaman çok zor değildir. Ne var ki, örgütün genel düzeyinin çok üzerinde bir teknolojiyi kullanmaya kalkışmak örgütü çökertebilir.

Uzmanlaşmanın genel olarak herkesin kabul ettiği bir zaafı vardır. Uzman, gitgide daha az şey hakkında daha fazla bilen insandır. Bunun örgüt çalışmasına getireceği iyi ya da kötü yanları vardır. Bunları dengelemek yöneticinin görevidir. Gitgide daha detay konular hakkında daha fazla şeyler bildiğimiz zaman, örgütün geneli hakkında, genel siyasal savaşım hakkında yanlış yorumlarda bulunma olasılığı fazladır. Bu çeşit görevlerin dar yapısı kesimsel çıkarları öne koyma eğilimini arttırır.

Uzmanlaşma düzeyi bir yana, örgütçü-yönetici yoldaşlarımız görevleri gözden geçirirken ya da örgütün o gün önüne koyduğu amaçları gerçekleştirmek üzere görevler yaratırken şu noktalara çok dikkat etmelidirler: Parti içinde yaratılan her görev, çalışma sürecinin belirli bir yönünü temsil etmeli ve o görevi alan yoldaş yaptığı işin sonucunu izleyebilmelidir. Her görev belirli bir *iş başarma zevk ve gururu* taşımalıdır. Sonra her görev mutlaka belirli bir *meydan okuma* taşımalı, belirli bir *hüner* ve *değerlendirme yetisi* istemelidir. Her tekil görev bu özellikleri taşımayabilir. Hiç olmazsa birlikte çalışan bir gurup için bu istemler varolmalıdır.

Örgütte görev tanımlama: Bu konuda bir görüş, bir göreve birisi atandığı zaman, o görevden istenenler kendisine iyice anlatılmalı, her yönüyle belirlenmelidir der. Bir başka görüş ise, her insan kendi görevini kendisi biçimlendirmelidir, görevi genel olarak vermek yeterlidir der. Genellikle hiç kimse verilen görev hiç belirlenmemelidir dememektedir. Tartışma, görevin taşıdığı sorumlulukların ne denli tanımlanacağı çerçevesinde geçmektedir.

Görevin geniş tanımlanması görüşünü savunanlar, bunun örgüt çalışmasında belirsizliklerin ortadan kalkması ve belki de daha önemlisi, yapılacak çalışmanın izlenip değerlendirilebilmesi için zorunlu olduğunu söylerler. Sınırları iyi tanımlanmamış görevler karşısında başarı ve başarısızlığı anlayabilmek olanağının olmadığını söylerler. Görevlerin geniş tanımlanmasına karşı çıkanlar ise, bunun görevleri ve insanları daraltacağını, dolayısıyla insanların yalnızca o görevleri yapıp, yanıbaşlarında duran ve o an için gerekli olan göreve el sürmeyeceklerini söylerler.

Bir komünist partisi için bu konuda alınacak tutum, önce hiç ikircimsiz görevlerin geniş tanımlanmasından yana olmaktır. Belki başka çeşit örgütlerde dar tanımıyla görev dağıtımı uygun ve yararlı olabilir. Fakat kurulu düzeni devrim yoluyla yıkmayı amaçlayan, hele Türkiye gibi bir ülkede illegal koşullar altında kavga yürüten bir savaş aracı mutlaka görevlerin iyice tanımlanmış olmasını istemek zorundadır. Bunun tersi bir tutum en başta ciddi güvenlik riskleri taşır, örgütü sızmalara ve provokasyonlara karşı daha savunmasız bırakır. Genel olarak iki görüş arasında tarafımızı belirledikten sonra, parti içinde bazı görevlerin daha esnek ve daha dar tanımlanmak zorunda olduğunu da söylemeliyiz. Buna biraz sonra yine döneceğiz.

Partide her düzeyde görev dağıtan yoldaşların, verecekleri görevleri iyice belirlemeleri, ki buna örgüt teorisinde *"görev tanımlama"* deniliyor, en başta kendilerinin o görevleri daha derin düşünmelerini getirir. Böylece görev veren yoldaşlar görevi kendileri daha iyi tanımış, daha iyi anlamış ve insanda isteyecekleri nitelikleri ona göre daha iyi seçmiş olurlar.

Partide görev verilen yoldaşa mutlaka şu bilgiler de verilmelidir:

1. İçinde çalıştığı örgüt biriminin o günkü somut amaçları ve bu amaçlara ulaşmada kendisinden beklenen katkı.

2. Kendisinin üstte bağlı olduğu yoldaş kimdir? Nasıl görüşecektir? Altında çalışacak yoldaşlar kimlerdir?

"Görev tanımlama" örgütün kurumsallaşmasının bir yanıdır, daha geniş bir sorunun da parçasıdır. O sorun şudur: Herhangi bir görev, o görev gelmiş kişi tarafından ne denli biçimlendirilip geliştirilecektir?

Görevin yapısı ne denli girişime ve yaratıcılığa açıksa, görevi üstlenenin onu o denli yoğurup geliştirme olanağı vardır. Genel olarak örgüt hiyerarşisinde yükseldikçe görevleri kişiye göre değiştirme ve yoğurma olanağı fazlalaşır.

Öte yanda kişiler tarafından bir görevin ne denli yoğrulup değiştirileceği örgütün bürokratiklik düzeyine de bağlıdır. Örgütün bürokratikliği ne denli yüksekse, görevlerin sınırları o denli kesinleşir, oynama olanağı o ölçüde azalır. Yine aynı şekilde, örgüt ne denli küçükse, kişilerin görevi yoğurma, değiştirme, geliştirme ve hatta yaratma olanakları o denli artar. Örgüt büyüdükçe, bu olanak giderek en tepe görevlere doğru sınırlanır.

Göreve göre insan

Yönetici, o günün hedeflerine uygun görevleri saptayıp içeriğini belirledikten sonra bu görevleri birlikte çalıştığı yoldaşlar arasında dağıtacaktır. Bunu yaparken, belirli bir süre yöneticilik yapmış her yoldaşın refleksif biçimde yaptığı bir işi biraz daha dikkat vererek, üzerinde durarak yapmakta yarar vardır: Göreve göre insan seçme.

Her görevin insandan isteyeceği özellikler değişiktir. Örneğin yığın çalışması alanına giren görevler genel olarak yüksek ajitasyon yeteneği, ikna gücü, kendine inandırma ve güvendirme özellikleri ister. Bunlar da genel olarak sıcak kanlı, heyecanlı, dışa dönük coşkulu insanlarda olur. Propaganda görevleri teorik bilgi, soğukkanlı düşünme, sağlam mantık gibi özellikler ister. Teknik, gizli basım gibi görevler, geride durmayı bilen, sakin ve sabırlı insan ister. Kurul, komite çalışmaları genel olarak farklı yapılardaki insanların uyumlu işbirliğiyle daha iyi yürür.

Göreve uygun insan saptayabilmenin ilk adımı görevlerin düzgün biçimde tanımlanmasıdır. Görevin istediği özellikler ne denli açık ortaya çıkarsa, o görevi üstlenecek yoldaşı seçmek de o denli kolaylaşır.

Göreve göre insan seçme, yöneticilik sanatının ince yönlerinden biridir ve yöneticinin başarısı büyük ölçüde bununla belirlenecektir.

III.II. Görev guruplama

Her örgütte olduğu gibi, komünist partisinde de çeşitli görevler birlikte ele alınarak bölümler, birimler, ya da görev gurupları yaratılır. Parti çalışmasının bazı alanlarında böyle birimler, bölümler yaratmak oldukça kolaydır. Örneğin çeşitli toplumsal katmanlar arasında çalışanlar, illegal yayın dağıtımı görevini götürenler, yayın, basım, teknik çalışmalar vb., kendi içlerinde birleştirilerek kolaylıkla ayrı bölümler durumuna getirilir. Bazı görevleri ise guruplama içine sokmak gerçekten zor olur. Bu çeşit görevler daha çok partinin henüz açılmadığı ya da yeni açıldığı alanlar, az sayıda yoldaşın çalıştığı alanlar ya da görevin yapısı gereği birden fazla bölüm içine girebilecek olan çalışmalardır.

Partide görevler *işlevlerine göre* (uzmanlığa göre) guruplaştırılırsa, bunun önemli bir sonucu, partide uzmanlaşma düzeyini yükseltmesidir. Bu çeşit guruplaşmalar özel bilgi sahibi yoldaşları biraraya getirir, çalışma alanlarındaki özel birikimi zaman içinde arttırır, uzmanlaşmayı geliştirir. (Bak: *Şekil I*)

Öte yanda, uzmanlaşmanın o alanda çalışan yoldaşların kafasını daraltma ve yalnızca kendi yaptıkları işle ilgilenmelerini getirme gibi bir tehlikesi vardır. Bu çeşit işlevsel guruplaşmalarda gurubun özel görevlerini ve işlevlerini örgütün bir bütün olarak işlevinin önüne çıkartma eğilimine sık rastlanır. Örgüt büyüdükçe bu çeşit işlevsel parti guruplarının kendi çıkarları doğrultusunda miyoplaşmaları ve birimler arasında eşgüdümün giderek zorlaşması tehlikesi de artar. Bunun önlemlerini düşünmek gerekir.

Parti görevlerini guruplaştırmada dikkat edilecek ölçütler

1. İyi Eşgüdüm: Görevleri, eşgüdüm sorununu en az düzeye indirecek biçimde guruplama tüm örgütler için önemli bir konudur. İnsana ve örgüte yönelmiş güvenlik riskleri altında çalışan komünist partisi için bu daha da çok böyledir.

Örgüt büyüdükçe eşgüdüm sorunu ağırlaşır. Bu nedenle, işlevlere göre guruplama, parti hiyerarşisini bu guruplama çevresinde oluşturma, örgüt büyüdükçe bir yana bırakılması gereken bir yöntemdir. Yoksa, eşgüdüm sorunlarının içinden çıkılmaz olur. (Bak: *Şekil I*)

2. Yerel koşulları dikkate almak: Parti örgütlenme şemasında partinin bölge örgütleri biçiminde örgütlenmesi, bu ilkenin yaşama geçmesidir. *(Şekil I)*

3. İşbölümünün berraklığı: Kollektifin yapacağı görevde en ufak bir belirsiz yön olmamalıdır. Özellikle, hangi görevden hangi kollektifin sorumlu olduğu kesin olarak belli olmalıdır. Belirsizlik, eşgüdüm sorunlarını iyice ağırlaştırır.

Çalışma birimlerinin yetki ve sorumluluk alanları açıkça belirlenmeli, fakat

ŞEKİL I:

İşlevlere göre guruplama Örneğin MK'daki yayın sorumlusu altında tüm örgüt içinde saçaklanma	Bölge esasına göre guruplama (Uygulanmakta olan şema)
MK'daki yayın sorumlusu	MK —▷ yayın sorumlusu
	
Yöre düzeyindeki yayın sorumlusu	Yöre Komitesi —▷ yayın sorumlusu
	
Bölge düzeyindeki yayın sorumlusu	Bölge komitesi —▷ yayın sorumlusu
	
İşyeri düzeyindeki yayın sorumlusu	İşyeri komitesi —▷ yayın sorumlusu
	
Hücre düzeyindeki yayın sorumlusu	Hücre —▷ yayın sorumlusu

ortamın elverdiği koşullarda, "bu benim görevim değil, karışmam" yollu eğilimlere yol açabilecek denli de katı görev tanımlamaları olmamalıdır.

Bu ölçütler arasında hangisinin daha önemli olduğu, o günkü amaçlarımıza ve değerlendirme ölçütlerimize bağlıdır. Örgütün amaçlarının değişmesi ile, ilkeler arasında önem sırası değişebilir. Öte yanda, görev hakkında yönetici yoldaşın kafası ne denli açıksa, bu ilkelerin hangisinin bugün daha önemli olduğuna o denli kolay karar verir.

Denetim alanı

Partide yeni görevler yaratırken, ya da varolan görevleri guruplarken ortaya çıkabilecek önemli bir soru da şudur: Bir yöneticiye kaç yoldaş bağlanmalıdır? Bu, örgüt teorisinde üzerinde çok tartışma yürüyen *"denetim alanı"* denilen sorundur.

Bu soruya 1950'lerde 5, en fazla 6 diye yanıt veriliyordu. Bugünlerde ortak kabul gören sayı daha yukarıdadır. Fakat doğrudan denetlenebilecek insan sayısının sınırlı olduğu da tartışma götürmez. Bu sınırın ne olacağı, örgütün niteliğine, üst yönetimin amaçlarına ve felsefesine doğrudan bağlıdır. Örgütte detaylı bir denetim, merkeziyetçi bir yapı özleniyorsa, sayının az olması gerekir. Öte yanda, bir örgüt ne derece merkezdışı ise yöneticinin denetleyebileceği insan sayısını o derece arttırmak olanaklıdır.

Bunların yanısıra örgütün somut durumu da denetim alanının nereden çizileceğini yanıtlamada yardımcıdır. Örneğin örgüt üyesinin deneyim ve bilgi düzeyi denetim alanını en başta etkileyen bir ögedir. Üye bileşimi bilgili ve deneyimli bir örgütte denetim alanı daha geniş tutulabilir. Görevin zorluk derecesi yine denetim alanını doğrudan etkiler. Özellikle konspiratif işlerde denetim alanı çok dardır. Görevler basitleştikçe denetim alanının genişleme olanağı büyür. Dolayısıyla her örgütün alt düzeylerinde görevlerin görece kolaylığı denetim alanını genişletme olanağı getirirken, üye bileşiminin az yetişkinliği bu eğilime karşı çıkar. Yönettiği yoldaşlarla her gün yüzyüze olan yöneticiler için ise denetim alanı daha dar tutulmalıdır. Böyle durumlarda yönetim içine insan ilişkileri de yoğun olarak girer ki, bu ilişkilerin ne denli çok sayıda baş ağrıtıcı sorun yarattığını, bunlarla ilgilenmenin ne denli zaman yediğini her yönetici yoldaş yakından bilir.

Denetim alanı ile örgüt hiyerarşisi arasında doğrudan bir bağ vardır. Denetim alanı dar belirlenirse, örgütün katları o denli çoğalır. Aynı şekilde denetim alanı ne denli geniş belirlenirse, örgütün hiyerarşik katları da o denli az olur.

Denetim alanının, görev tanımlama ile yakından bağı vardır. Denetim alanının dar, örgüt katlarının fazla olduğu örgütlerde görevlerin içeriği o denli daralır. Denetim alanının geniş, örgüt katlarının az olduğu örgütlerde ise görevlerin alanı ve derinliği o denli büyür.

Denetim alanının örgüt içi iletişim ile de yakından bağı vardır. Denetim alanının dar, örgüt hiyerarşisinin çok katlı olduğu örgütlerde kanallar arası iletişimde güçlükler daha fazla olur. Denetim alanının geniş olduğu örgütlerde iletişim güçlükleri daha az olur.

III.III. Eşgüdüm sorunları

Parti içinde yoldaşların ve örgüt birimlerinin tüm eylemlerini ortak genel çıkarlarla en uygun biçimde uyumlaştırabilmek, her örgütün olduğu gibi partimizin de en önemli sorunlarından biridir. İdeal bir örgütte eşgüdüm sorunları diye bir konu olmazdı. Böyle bir örgütte tüm üyeler en akıllı ve aktif, en coşkulu biçimde kendi özel çıkarları ya da zaman zaman rastlanan biçimiyle kendi bölümsel çıkarları için değil, tüm örgütün genel çıkarları için çalışırlardı. Herkesin kendi bölümünde yaptığı çalışmaların örgütün bir bütün olarak etkinliğine ve verimliliğine katkı olduğu gayet iyi bilinirdi. Ancak hiçbir *"insan yapısı örgüt"*'te böyle mükemmel davranış beklenemeyeceği için her örgütte

---

Partiye sadakat konusunda yanlış anlaşılan bir şey vardır: Sanki yöneticiler partiye daima sadıktır ve partiye sadakat üyelerin sorunudur diye düşünülür. Oysa çoğunlukla tam tersidir. Klikler "üstlerden" biri yakalanmadan yaratılamıyor. Bu nedenle asıl sorun yöneticileri partiye sadık yapmaktır.

---

eşgüdüm sorunları vardır ve önemlidir. Amacımız bunları *en aza* indirmektir.

Örgütlerde eşgüdüm sorunları çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilir. Üyelerin, çalışmalarının öteki bölümlerin çalışmalarıyla nasıl bağlandığını, onları nasıl etkilediğini yeterince bilmemelerinden kaynaklanabilir. Görev dağılımının, görev tanımlamanın iyi yapılmamış olmasından ya da görev guruplaştırmalarının yeterince başarılı olmamasından kaynaklanabilir. Bir neden de çıkar çatışmasıdır. Çıkar çatışması bireyler arasında, görev gurupları arasında, bölümler arasında ya da örgütün bütünüyle bölümlerden birisi arasında olabilir.

Örneğin partinin genel çıkarlarıyla yerel çıkarların çatışması. Belli bir siyasal tutum, örgütün bütünü ve sınıf savaşımı için o gün daha yararlı iken, belirli bir bölgede çok yararlı olmayabilir, hatta zararlı sonuçlar getirecek olabilir. Komünist partisi her zaman örgütün bir başında öteki başına ortak siyaset izlenmesinde direteceği için böyle durumlarda örgütün bütünüyle, yerel örgüt arasında bir çıkar çatışması söz konusu olabilir.

Ya da çıkar çatışması bir başka biçimde ortaya çıkabilir. Bir bölgede yoldaşlar herhangi bir tutuma girdiklerinde o bölgede yararlı sonuçlarla çıkabileceklerini düşünebilirler ve bu doğru olabilir. Bu arada bu tutumun örgütün bütününün dışarıyla olan ilişkilerinde ne sonuçlar vereceğini düşünmeyebilirler, düşünseler de bilmeyebilirler. Bu durumda da bir çatışma ortaya çıkabilir. (Doğal olarak kasıtlı, kasıtlı davranışı dışarıda bırakıyorum.) Yerel yöneticiler kendi bölgelerindeki çıkarları, örgütün genel çıkarlarını iyi bilmemekten ya da başka nedenlerle daha öne koyabilirler.

Çıkar çatışmaları bölümler arasında ortaya çıkabilir. Her örgütte olabileceği gibi partimizde de bunun örnekleri zaman zaman çıkmış, ancak bölüm yöneticilerinin örgütün genel çıkarını *gerçekten* düşünebilmeleri ile çözülmüştür. Yönetici yoldaşların kendi bölümlerinin çıkarlarından önce partinin bütününün çıkarlarını gözetmeleri ile çıkar çatışması denilen kavram ortadan kalkar.

Fakat öyle durumlar olabilir ki, çıkar çatışmasının ortadan kalkması ile bir takım nesnel farklılıklar ortadan kalkmayabilir. Çıkar çatışması ortadan kalkmış olabilir, fakat görevlerin nasıl yürütüleceği konusuna bakış açılarında hâlâ geniş bir farklılık olabilir, ki bu da değişik bölümlerin kendi özel ve gerçek çıkarlarından ve sorunlarından kaynaklanıyor olabilir. Bu son çeşit yaklaşım farklılıklarına en iyi örnek Basın-Yayın örgütünün iki kolu arasında zaman zaman ortaya çıkan durumdur. Üretimden sorumlu yoldaşlar, olabildiğince düzenli akan ve önceden kestirilebilen bir üretim isterler ki hem insan, hem makina gücünü en verimli biçimde değerlendirebilsinler. Öte yanda yayınların hazırlanmasından sorumlu olan yoldaşlar ise olabildiğince yazıların en yeni bilgilerle, en iyi çıkmasını, son dakikaya dek bazı yazıları bekletip son haberleri almayı isterler. Görüldüğü gibi bu iki yaklaşımda iki ayrı bölümün kendi özel sorunları ve gereksinimleri yansımaktadır.

Örgütlerde ortaya çıkan eşgüdüm sorunları çoğu zaman, örgüt içindeki kötü ya da eksik iletişime yorulur. İletişimin düzeyi hakkında söylenenler doğru olabilir, fakat bu hiçbir zaman iyi bir yönetimin yerine gerekçe olarak öne sürülemez. Parti içinde en iyi iletişim sistemi bile bölümlerin başındaki yönetici yoldaşların birbirlerine yardımcı olmalarının bu sorunları çözmedeki yerini tutamaz. Dolayısıyla tüm yönetici yoldaşlarımız "çıkarların" çatışabileceği noktaları, değişik bakış açılarının ortaya çıkabileceği durumları iyi kavramalı ve buna göre tutum almalıdırlar. Bu, iyi bir iletişim sisteminin önemini küçümsemek anlamına gelmez.

Eşgüdüm sorununu hafifletmede bazı yöntemler

İnsanın söz konusu olduğu her yerde eşgüdüm sorunu olur. Eşgüdüm sorunu olmayacak demek fazla iddialıdır. Kaldırılamaz, ancak azaltılabilir. İyi bir örgütlenme hem eşgüdüm gereksinimini, hem de sorunlarını azaltabilir.

Her örgütün bu alanda uygulayacağı yöntemler kendi koşullarına göre olur. Örneğin dış çevreni ya da kendi iç gerçekliği hızlı bir değişim içinde olan örgütlerde hem eşgüdüm sorunları fazlalaşır, hem de eşgüdümün önemi artar. Göreceli olarak daha yerleşmiş bir yapıya sahip olan ya da dış dünya açısından durgun bir çevrende yer almış örgütlerde bu gereksinim ve sorunlar daha azdır. Dolayısıyla hızlı değişim yaşamakta olan örgütlerin yöneticileri (ki, tüm Türkiye örgütleri bu çerçeve içindedir) mutlaka bilinçli bir şekilde eşgüdüm sorununu gündeme getirmelidirler.

1. Emir-kumanda zinciri: Emir-kumanda zinciri parti üyeleri ve örgütlerinin eşgüdümünde partinin kullanacağı temel yöntemdir. Her düzeyde yönetici yoldaş için temel görevlerden biri, kendisiyle çalışan yoldaşların eylemlerini eşgütmektir.

2. İyi guruplama: Örgüt içinde görevlerin iyi guruplanması, eşgüdüm gereksinimini oldukça azaltabilir ve de gerektiği kadarını daha kolay yerine getirmeyi olanaklı kılabilir. Fakat görev guruplamanın biçimini eşgüdüm sorunlarından çok daha fazla belirleyen başka ögeler vardır. Bu çeşit başka öncellikler nedeniyle, guruplama yaparken, asıl olarak eşgüdüm sorunlarının düşünülmediği durumlarda yönetici yoldaşlar, kendilerine daima şu soruları sormalıdırlar: Bu örgütlenme şeması içerisinde eşgüdüm sorunlarının en büyük olasılıkla ortaya çıkabileceği yerler nerelerdir ve bu sorunları azaltabilmek için neler yapabilirim? Bir başka deyişle kim, kiminle, nasıl görüşmelidir?

3. Süreli komiteler: Parti çalışmalarımızda genel olarak bilgi bazı çalışmaların örgütlenmesi için başvurduğumuz süreli komite tipi çalışma bu gözle kullanılırsa, eşgüdüm sorununu hafifletmede yardımcı olur. Bunlar, örgütün düzenli hiyerarşisi içindeki komiteler değildir. Geçici, büyük çoğunluğuyla legal ve belirli bir amaca yönelmiş, o amaç ortadan kalktığında da herkesin yine kendi görevine döneceği tür komitelerdir. Özellikle Türkiye dışındaki parti örgütlerinin sık sık başvurduğu tur çalışmalardır.

4. Gayri resmi tartışmalar: Örgüt içinde gayri resmi tartışmalar örgütlenmesi yoluyla da, eşgüdüm sorunlarının hafifletilmesinde önemli yol alınabilir. Bu çeşit görüşmeler, gerektiğinde örgütleneceği gibi, düzenli biçimde örgüt yaşamının parçası durumuna da getirilebilir. Örneğin Basın-Yayın ekibinin düzenlediği, çeşitli başka görevlerdeki yoldaşların katılmasıyla yürütülen haftalık toplantılar bir anlamda böyle bir işlev üstlenmiştir. Bu çeşit yatay bir toplantı, çeşitli statü sorunlarını ortaya çıkartmayacağı için, katılan yoldaşlar daha serbest konuşmakta, birbirlerinin kafalarını meşgul eden sorunları öğrenmekte, örgütün genel havası hakkında bilgi sahibi olmaktadırlar. Yine de, illegalite koşullarında bu yöntemi çok dikkatli ve sınırlı, iyi düşünülmüş uygun örtüler altında uygulamak gerekir.

IV. Parti çalışmasında insan ilişkileri ve çalışma biçimi sorunları

Her örgütte bazı alanlar sorun yaratma eğilimi taşır. Bunlar kişiler ve guruplar arasındaki ilişkiler, çeşitli örgüt biçimlerinin olumlu ve olumsuz yanları arasında yapılacak seçim ve örgütü etkileyen iç ve dış değişimler olarak toplanabilir.

Bu bölümde, bu potansiyel sorun alanlarından ilk ikisini, kişiler ve guruplar arası ilişkiler ile seçilen örgüt biçimini ele alacağız. Örgütü etkileyen iç ve dış değişimlerin yaratabileceği sorunlardan sıyrılabilmek de büyük ölçüde bu iki alanı iyi anlamaya bağlıdır.

IV.I. İnsan ilişkilerinden doğan sorunlar

Alt-üst ilişkileri

Her örgütte resmen belirlenmiş en temel ilişki alanı alt-üst ilişkileridir. Pekçok yönetici için anahtar ilişki, yöneticinin en fazla zamanını alan ilişki budur. Genel olarak örgüt içinde birimin başarısı büyük ölçüde alt-üst ilişkilerinin verimine bağlıdır.

Alt-üst ilişkileri, havası alınmış bir şişenin içinde değil, belirli tarihsel, kültürel, sosyo-psikolojik ve örgütsel özellikler taşıyan somut çevren içinde yer alır. Örneğin, ülkenin kültürü alt-üst davranış biçimlerini, rollerini etkilemede, hatta belirlemede çok önemli bir rol oynar. Hepimizin bildiği gibi, Türkiye'de alt-üst ilişkileri son derece resmi, Avrupa'da resmi, Amerika'da ise oldukça teklifsizdir. Alt-üst ilişkilerinin iyice resmi olduğu ülkelerde, örgüt liderliği stilinin de bundan etkilenemeyeceği düşünülemez. Böyle ülkelerde liderliğin bir çeşit otokratik, otoriter ve üstten bir yönetim olması beklenir. Anlaşılacağı gibi, örgütün içinde yer aldığı ülkenin özellikleri alt-üst ilişkilerini belirleyen *genel* çerçevedir.

Bu genel çerçevenin içinde, örgüt içinde geliştirilecek gelenekler yoluyla ülkenin koşullandırmalarından doğru yöne doğru olabildiğince kopmuş davranış biçimleri ortaya çıkartılabilir. Örgütün geleneğini yaratarak, olabildiğince genel çerçeveye koşullanmamış ve bize doğru gelen bir yöntemi geliştirme şansımız vardır. Bu kitabın amacı da örgütsel çalışmanın geleneğini yaratma-

da, "nasıl bir gelenek yaratalım"ı ve o geleneği nasıl yaratacağımızı belirlemede yardımcı olabilmektir.

Üst açısından durum (Yöneticinin beş görevi)

Her örgütte olduğu gibi, partimizde de her düzeyde yöneticinin bu alandaki *birinci* görevi, görevleri nasıl bölüştüreceğini belirlemek olmalıdır. Böylece görevin hangi parçalarını kendi altında çalışan yoldaşlara devredeceğini belirleyecektir.

Yetki devri üç yön taşır:

1. Görevleri kişilere vermek,
2. Bu kişilere bu görevleri yerine getirmelerine yetecek otorite vermek,
3. Bu görevlerden bu kişileri sorumlu tutmak.

Bir yönetici bu şekilde görev ve yetki devri ile kendi üzerindeki günlük çalışmayı hafifletir, fakat yönetim alanındaki örgüt işlerinden kendi kişisel sorumluluğunu ortadan kaldırmış olmaz.

Yönetici yoldaşlarımız en başta, *o günkü görevleri nedeniyle* mutlaka kendilerinin yapmaları gereken işleri belirlemelidirler. Örneğin, her düzeyde sekreterler için toplantı gündemini yapmak, parti kasasını tutmak, gerekli durumlarda her çeşit risk karşısında yönettiği örgütü temsil etmek, örgütü adına üstle ilişkileri götürmek vb., hiçbir zaman devredilemeyecek görevlerdir. Usta bir yönetici, mutlaka kendi yapması gereken işleri olabildiğince aza indirir ve kendisine örgütün daha genel sorunlarını, daha temelden düşünecek zaman bırakır. İyi bir yönetici, kendini örgütün günlük çalışmaları içinde boğmayan, aynı zamanda yoldaşlarını iyi çalışmaya iten bir hava yaratır. Yöneticinin hiçbir zaman delege edemeyeceği bir sorumluluk da kendi genel yetki alanını denetlemektir.

Günlük yaşantıda hep gördüğümüz gibi, yönetici yoldaşlarımız bu saydığım vazgeçilmez görevler dışında da binlerce, binlerce iş yapmaktadırlar. Buna gerekçe olarak da bu işleri beraber çalıştıkları yoldaşlardan daha iyi ve daha çabuk yaptıklarını söylemektedirler. Böyle bir düşünce iyi yöneticiliğe değil, kötü yöneticiliğe işarettir. Bugün gerçekten o yoldaş o işi yanında çalışanlardan daha iyi, ya da daha çabuk yapıyor olabilir. Fakat böyle sürdüğü sürece ne yanındaki yoldaşlar ondan daha iyi, ya da hiç olmazsa onun gibi yapabilme şansına sahip olurlar ve ne kendisi günlük işlerden başını toparlayıp, örgütün bütününü düşünebilir. Dolayısıyla uzun dönemde örgütün önünü açabilecek tek çözüm, birimin canalıcı işlerini yöneticinin kendi üzerinde toplaması, gerisini planlı ve akılcı bir biçimde yanındaki yoldaşlara yetki ile birlikte devretmesidir.

Yönetici yoldaşımız, bir kere hangi görevleri kendi üzerinde tutacağına ve hangi görevleri devredeceğine karar verdikten sonra *ikinci olarak* bu devredeceği görevleri nasıl ve kimler arasında bölüştüreceği konusu gelir. ...

İlk iki görevi tamamlayan yönetici için *üçüncü olarak* sıra, ne istediğini yanında çalışan yoldaşlara en iyi ve en açık biçimde anlatabilmesine gelir. İyi bir yönetici görevleri dağıtma süreci içerisinde karşısındaki yoldaşın görevler hakkında ne düşündüğüne büyük bir dikkat vermelidir.

Yönetici görev dağıtırken, en başta görevi ve görevin amaçlarını berrak biçimde tanımlamalıdır. Sonra bunların nasıl elde edileceğini anlatmalıdır ve ondan sonra da, gurubun ya da kişinin sonuçlarının nasıl değerlendirileceğini, nasıl ölçüleceğini anlatmalıdır.

Bu söylediklerim olağan parti çalışması içinde geçerli olan yöntemdir. Akışkan durumlarda, hızlı değişim içinde, hareketin yüksek olduğu ortamlarda yöneticinin böyle açıklamalarından çok, gurubun o görev için nelerin nasıl yapılması gerektiğini kendisinin sınayarak ortaya çıkarması daha iyi sonuçlar verebilmektedir. Bu nokta özellikle Türkiye koşullarında büyük önem taşır.

Yöneticilik yolunda önemli bir hedef de birlikte çalıştığımız yoldaşlarla ortak dili geliştirebilmektir. Şunu unutmamamız gerekir ki, alt-üst ilişkilerinde daima bir iletişim zorluğu vardır. İki taraf da karşısındakinin isteğinden çok, asıl olarak kendisinin ona göstermek istediklerini anlatır ve iyi gitmeyen işlerin üstünü örtmeye çalışır. Ancak iyi örgütçü, alt-üst ilişkilerinde bu iletişim engelini aşabilir ve rahatça sorunları ortaya serebilecek bir ortam yaratır.

Yöneticinin *dördüncü* sorumluluğu, verdiği görevlerin yerine getirilmesini sağlamaktır. Yöneticinin, dağıttığı görevlerin başarıyla yerine getirilmesini sağlamak için uygulayacağı çalışma stiline *'liderlik stili'* denir. Bu konuda çeşitli kitaplar çeşitli sınıflamalar yapmaktadır. Biz yalnızca partimizin çalışmalarına en uygun iki yöntem üzerinde duracağız. 1. Resmi otorite yoluyla liderlik. 2. İkna yoluyla liderlik.

Resmi otorite yoluyla liderlik (parti tüzüğünün verdiği hakları ve yetkileri kullanarak liderlik) konusunda itiraz sesleri yükseltenler, genel olarak, ya partimize karşı kötü niyetliler, ya genel örgüt fikrine karşı anarşistçe eğilimler taşıyanlar, ya da karacahillerdir. Gerçek bir partinin çalışmasında iki tür liderliğin de belirli bir yeri vardır.

Otorite kullanımının çeşitli üstünlükleri vardır.

Otorite kullanımının güçsüz yönleri de vardır.

Genel olarak parti içinde bu iki yöntem, bir bölümde bu, ötekinde şu değil, aynı anda *birlikte* kullanılır. İkisi de komünist partisi liderliği kavramı içindedir. Her yönetici için, aynı anda. Ortama göre hangisinin ağır basacağına, yönetici somut durumda kendisi karar verecektir. İyi bir yönetici ortama göre bunların hangisine ağırlık vereceğini bilir. Özel ve somut durumlar dışında konuşursak, genel olarak resmi otoriteye dayalı yönetim, örgüt hiyerarşisinin alt katlarında daha yararlı olur. Yukarı doğru çıktıkça, önemli olan, belli bir hareketi yaptırmaktan çok, belli yaklaşımlarda anlaşmak olduğu için, ikna yöntemi belirleyicilik kazanır.

Yöneticinin *beşinci* görevi, yapılmasını istediği görevlerin yapılıp yapılmadığını denetlemektir. Yönetici bu denetimin yöntemlerini içinde çalıştığı koşullara uygun olarak geliştirmek durumundadır. Çeşitli yöntemler kullanılabilir.

Genel olarak alt-üst ilişkileri kapsamında rastlanan bir güçlük de, yöneticinin kendini yanında çalışan yoldaşlara sevdirme yolundaki aşırı isteği ve aşırı çabasıdır. .Bu aşırı istek yöneticiyi, yoldaşlarını haklı ve adaletli bir eleştiri den sakınmaya götürebilir. Eleştirirse yoldaşlarının sevgisini kaybedeceğini düşünür. Hepimiz şunu baştan öğrenmeliyiz ki, yöneticilik bazen *çok yalnız* bir görev olabilir. ... Önemli olan hiçbir geriliği okşamadan, örgütün ve son çözümlemede tek tek üyelerin de genel çıkarı için adaletli bir şekilde doğrunun peşini sürdürmektir. Uzun dönemde yöneticiyi en çok ve tek sevdiren de bu tutumdur.

Yöneticiler arası ilişkiler

Komünist partisinde, hele illegal koşullar altında çalışma yürüten komünist partisinde örgütün etkinliği, verimli çalışması büyük ölçüde yöneticiler arası ilişkilere bağlıdır. ... Nelerin yapılacağının rahatça bilindiği koşullarda ve örgütlerde yöneticiler arasında fazla bir ilişkiye gerek kalmadan hiyerarşi zinciri içinde işler yürüyüp gidebilir. Yapılması gerekenlerin, hızla değişen örgüt içi ve örgüt dışı ortamlar nedeniyle verili olmadığı, kolayca bilinmediği, tam tersine *bulunmak* zorunda olduğu komünist partisinde ise neler yapılacağı asıl olarak tartışma ile bulunur. Dolayısıyla partinin yöneticileri olan yoldaşlar birbirleriyle konuşma ve görüşme için başka örgütlerin verdikleri zamandan çok daha geniş zamanı bilinçli biçimde ayırmak zorundadırlar.

Kömünist partisinde erk yapısı

Her örgütte üst yönetim düzeyinde bir iktidar yapısı vardır. Bu iktidar yapısı içinde çeşitli nedenlerle elinde güç biriktirmiş bazı kişi ya da guruplar alınan kararlarda etkin olmaya çalışırlar. Alınan herhangi bir kararın altını biraz karıştırdığımız zaman, bunun, o örgütün güçlü eğilimine yarayan, onun isteğiyle alınmış bir karar olduğu çoğu zaman kolayca ortaya çıkar.

Komünist partisinin öteki örgütlerden bu konuda da temel bir farkı vardır. Komünist partisi klikleri, fraksiyonları yalnızca fikir düzeyinde tanımamakla kalmaz, onların örgüt içinde ortaya çıkmamaları için de çalışır. Bir komünist partisi için yalnızca ilkesel düzeyde klikleri, hizipleri kabul etmemek yetmez. Örgütün pratiğinde de bunlara yer vermemek, çıktığında yok etmek, çıkabilmesinin koşullarını ortadan kaldırmak gerekir. Amaç erk yapısının içinde güçlü bir eğilim yaratmak ve öteki eğilimleri onun disiplini altına sokmak değil, erk yapısını parti içinde tek eğilim yapmaktır.

Partiye sadakat konusunda yanlış anlaşılan bir şey vardır: Sanki yöneticiler partiye daima sadıktır ve partiye sadakat üyelerin sorunudur diye düşünülür. Oysa çoğunlukla tam tersidir. Klikler "üstlerden" biri yakalanmadan yaratılamıyor. Yöneticinin elinde güç birikmiş, yeriyle birlikte yitireceği şeyler artmıştır. Bunlar hep nesnel şeylerdir. Bu nedenle asıl sorun yöneticileri partiye sadık yapmaktır.

Parti yönetimi için, *partiye sadakatı* sağlayacak, yönetim kadrolarının yakın bir dayanışma içinde çalışmalarını geliştirecek, dikkat edilmesi gereken noktalar vardır:

1. Tüm parti açısından sürekli ilerleyen ve *dinamik, doğru bir ideolojik-siyasal tutum* komünist partisinde en önemli yöndür.

2. *İyi tanımlanmış bir yönetim yapısı:* Bir partide yönetim kadrosu içinde iyi tanımlanmış bir yapının ortaya çıkabilmesi ancak yönetim kadrosunun uzun süre beraber çalışabilmesiyle olanaklıdır. Ancak böyle uzun bir çalışma içinde tüm yöneticilerin kendine özgü konumları ve işlevleri örgüt içinde belirir.

3. *Ortak değerler:* Ortak değerler yönetim kadrosunun ortak örgüt ve yönetim felsefesidir. Örneğin yönetim kadrosunun bir bölümü merkezi bir parti isterken bir bölümü özerklik yanlısı ise sadakatın yaratılacağı bir zemin yoktur. Bu nedenle *ortak bir örgüt felsefesine* gereksinim vardır.

Partide her düzeyde yönetici seçerken aranacak ölçütler nelerdir gibi bir sorunun yanıtı da asıl olarak yönetim kadrosunun ortak örgüt felsefesine, anlayışına bağlıdır. Bir örgütte yöneticide hangi özellikler aranacağı sorusu en doğrudan bu özellikleri arayacak insanların bu konudaki düşüncelerine bağlıdır.

4. *Teknik uzmanlığın tanınması:* Bu da ancak uzun bir süre beraber çalışan bir yönetim kadrosunda ortaya çıkabilir. Böyle bir kadro içinde her yönetici yoldaş, kendi konularının uzmanı olarak tüm yönetim kadrosu tarafından tanınır ve o çeşit özel sorunlar geldiği zaman bu yoldaşlara danışılır.

5. *Serbest fikir alışverişi:* Yönetim kadrosu içinde olabilen en açık tartışma ve görüşmeye yer vermek. Yönetici yoldaşların herhangi bir konuda geçerli bilgisi olanlardan bu bilgiyi alabilmenin yollarının sağlanması. Özellikle MK içinde mümkün olduğu kadar yaratıcı tartışma.

6. *Yönetimin kendini örgütle tanımlaması:* Bir başka deyişle, örgütün çıkarını, varlığını kendi varlığı haline getirmek

7. *Yönetim kadrosu içinde uyumu bozan davranışlara ceza.* Lenin, bunun önemini vurguluyor.

8. Uyumlu çalışan, klik oluşumunu en zor bir duruma iten ve klik yaratmaya çalışanlar ortaya çıktığında da ağzının payını veren bir parti için, partinin o günkü çalışmalarında en sık rastladığı sorunların hepsiyle başedebilecek kadar her konuda teknik, ideolojik ve örgütsel bilgi sahibi insanları birleştirebilmiş, *çeşitlenmiş bir yönetim kollektifi.*

Komünist partisinde *örgüte sadakat* çok önemli bir unsurdur. Fakat büyük yararları yanında yanlış yönlendirilmiş bir sadakatın bazı tehlikeler de taşıdığını belirtmeden geçmeyelim. Eğer yöneticiler kendilerini örgütün varlığı ile özdeşleştirirken, örgütlerine eleştirisel bir gözle bakma yeteneğini köreltirlerse, bundan örgüt hiç yararlı çıkmaz. Böyle bir duruma girmiş yönetici yeni fikirler üretemez, yeni fikirlere karşı duyarlı olmaz. Bu, örgütte donukluğa yol açar. Bu tüm büyük ve büyüyen örgütler için dikkate alınması gereken bir tehlikedir. Özellikle partimiz açısından önem taşımaktadır. Biz, üyelerimizi ve yönetim kadromuzu öteki siyasal örgütlerden kazanmayı amaçlamıyoruz. Biz, üye ve yönetici yoldaşlarımızı halkın içinden (bu örgütlerin mümkünse dışından) çekirdekten kazanıp yetiştirmek istiyoruz. Ve öyle yapıyoruz. Dolayısıyla örgüt içinde "dünyaya gözünü açacak", örgütün ideolojisi ile yetişecek yoldaşlarımız için örgüte eleştirisel (ama dostça) gözle bakma özelliğinin körelme olasılığı daha büyüktür. Buna da bugünkü yönetimin yarını düşünerek dikkat etmesinde büyük yarar vardır.

Liderlik stili konusunda söylenebilecek birşey de, son yıllarda yapılan tüm araştırmaların açıkça gösterdiği gibi, *"en iyi liderlik"* biçimi diye birşeyin olmadığıdır. Örgütten örgüte, ortamdan ortama, hatta yapılan işe göre bölümden bölüme liderliğin değişik biçimlerinin daha sonuç verici olduğu ortaya çıkmıştır. Daha çok düşünmeye ve yaratıcılığa dayanan görevlerde katılımcı ve eşitlikçi bir stil daha verimli olmakta, daha rutin ve üretime benzer alanlarda genel olarak kesin bir liderlik daha verimli olmaktadır. Liderliğin genel geçerli en iyi biçimi yoktur.

Liderlik stiline ilişkin söylenebilecek son bir nokta, fakat belki de en önemli nokta şudur: Liderlik stilleri arasında genel bir "en iyi" yoktur fakat her yöneticinin belirli bir stili olmak zorundadır. Yöneticinin yanında çalışan yoldaşlar o yoldaşın nasıl bir yoldaş olduğunu, hangi durumlarda nasıl tepki gösterdiğini, nasıl bir yönetim biçimine sahip olduğunu kesinlikle bilmelidirler. Birlikte çalıştığı yoldaşlar yöneticinin nasıl bir stili olduğunu bilmezlerse, hangi durumlarda nasıl davranacaklarına bir türlü karar veremezler ve dolayısıyla bir huzursuzluk sürer gider.

Yönetici ve uzman

Günümüzde örgütlerin giderek genişleyen ve karmaşıklaşan boyutları, hızla ilerleyen teknoloji, yöneticinin gitgide daha fazla sayıda uzmanlık görevleriyle ve uzmanla karşı karşıya kalmasını ve birlikte çalışmasını getirmektedir.

Partimizde asıl olarak Merkez Komite düzeyinde görülen bu duruma, bölge komiteleri düzeyinde aşağı yukarı aynı sonuçları taşıyan yaklaşık bir örnek bulabiliriz. Örneğin faşist cuntanın iktidara gelmesiyle Türkiye'den çıkmak zorunda kalan çok sayıda yoldaşımız Avrupa'da yönetim görevi üstlendiler. Bu örgütlerin bulunduğu ülkelerin dilini aşağı yukarı tamama yakını bilmemekteydi, hâlâ da büyük çoğunluğu bilmemektedir. Bu durumda, bulundukları ülkenin dilini bilen yoldaşlar bu yönetici yoldaşlar karşısında bir anlamda uzman durumdadırlar.

Yöneticinin yapması gereken, uzmanın "olağan insan" gibi konuşmasını, kendi anlayabileceği dilden önüne sorunun almaşıklarını getirmesini sağlamaktır.

(Devam edecek)

Solcular Abdülhamitçileri eleştirirken öyle sağ fikirler savunuyorlar ki, insan acaba sağcılar neler savunuyor diye merak ediyor.

Abdülhamit tartışması ne anlama g liy r?

Abdülhamit tartışmasının TRT'deki bir dizi nedeniyle çıktığı söyleniyor. Nasıl ki I. Dünya Savaşı bir Sırplının Avusturya veliahtını öldürmesi nedeniyle çıkmadıysa bu Abdülhamit tartışması da TRT'deki dizi yüzünden çıkmamıştır.

Bir süredir yine bir Abdülhamit tartışmasıdır yürüyor. Tartışmanın TRT'deki bir dizi yüzünden çıktığı söyleniyor. Bu, "I. Dünya Savaşı bir Sırplı'nın Avusturya veliahtını öldürmesi yüzünden çıktı" demek gibi birşey. Nasıl ki I. Dünya Savaşı bir cinayet nedeniyle çıkmadıysa, bu Abdühamit tartışması da TRT'deki dizi yüzünden çıkmadı. TRT'deki dizi tartışmanın başlamasına gerekçe, ya da kılıf oluşturdu.

Tartışmanın. gerçek nedenlerini anlayabilmek için, Abdülhamit dönemindeki bazı verilere bir göz atmak gerekiyor.

Geçen yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu hasta adamdı. Bu durumda "merkezci egemen sınıf ve yeni biçimlenmeye başlayan burjuvazi önceleri Osmanlıcılığı savundular." (*TKP II. Leninciler Konferansı — 1981 — Kararlar*, İşçinin Sesi Yayınları, No:21, s.47) Genç Osmanlılar, meşrutiyet ilan edip, bir Osmanlı ulusu yaratarak tedavi öneriyorlardı.

Nitekim Mithat Paşa ve arkadaşları bir saray darbesiyle 1876'da Abdülaziz'i indirip, V. Murat'ı tahta geçirdiler. Ama V. Murat deli çıkınca, yerine meşrutiyet ilan etmeye söz veren II. Abdülhamit getirildi. II. Abdülhamit Mithat Paşa'yı sadrazam atadı ve I. Meşrutiyet'i ilan etti. Ancak I. Meşrutiyet bir yıl kadar sürdü: Rus Savaşı bahanesiyle II. Abdülhamit meclisi kapattı, Mithat Paşa'yı sürdü, daha sonra da öldürttü.

Osmanlıcılık, imparatorluğu yeterince tutamıyordu. "... İmparatorluktan kopan Hristiyan Avrupa ülkelerinin yerine İmparatorluk içinde kalan Müslüman ülkeleri elde tutmak" (*agy*, s.48) üzere, II. Abdülhamit döneminde İslamcılık aracı ençok kullanıldı.

Müslüman "ülkelerde burjuva kıpırdanışların boy vermesi ve emperyalistlerin bu hareketlere dayanarak bu bölgelere el koymak için çeşitli manevralar çevirmesi sonucunda, özellikle Abdülhamit döneminde en üst düzeyine çıkmış bulunan İslamcılık etkinliğini yitirmeye başladı." (*agy*, s.48)

Bunun üzerine Türkçülük öne çıktı ve 1908'de II. Meşrutiyet'in kurulmasında belirleyici rol aldı. 1909'da da II. Abdülhamit, 31 Mart vakası nedeniyle tahttan indirildi.

II. Meşrutiyet dönemi de Osmanlı İmparatorluğu'nu kurtaramadı. "1917-1918 yıllarında tamamen Anadolu'ya sıkışan Türk burjuvazisi, Türkiye Türkçülüğünü zorunlu bir dördüncü durak olarak benimsemek ve daha sonra yeniden *yayılmak* umuduyla 'gerçekçilik' sınırlarına çekilmek zorunda kaldı." (*agy*, s.49) Bu durakta da Atatürkçülük çıktı.

Aradan yıllar geçti. Bugün Türkiye yine hasta adamdır. Hastalığını tedavi etmek çabasıyla yeniden yayılmak umuduyla yanıp tutuşuyor. Buna yanıt vermek amacıyla, Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük diye giden "tarihsel sürecin kesintisiz mirasçısı olan Atatürkçülük, şimdi dağarcığındaki deneyimleri piyasaya sürüp, arayış içine giriyor. Türkiye burjuvazisi bu arayışın tartışmasını yapıyor.

Yani Abdülhamit tartışmasının özü "hangi yoldan emperyalistleşmek" sorusunun yanıtını arayıştır. Ancak bunun yanında başka yönler de içeriyor. Abdülhamit istibdadına karşı çeşitli ayaklanmalar olmuştur. Bugünkü Anayasa ve baskıcı yasalar değişmese ne olur? Sonra Kürt sorunu vardır.

Bülent Ecevit, *Nokta*'da Mithat Paşa öldürülmeseydi, (Osmanlı ulusu kurulsaydı — *İ.S.*) bugünkü bazı sorunlar olmazdı diyor. Ve zaten kendisi Hititleri de, Kürtleri de Türk sayan bir "teori" savunuyor. Türk kavramını neredeyse Mithat Paşa'ya yetişecek kadar genişletiyor. Öte yandan Evren yönetimi, Kürdistan'da üzerinde ayetler yazılı bildiriler dağıtıyor, Abdülhamitlik yapıyor.

Bugünkü Abdülhamit tartışması, başka sorunların da yanı sıra esas olarak emperyalistleşme yöntemleri üzerine yürüyor dedik. Bunu İlhan Selçuk'un bir yazısından uzun bir aktarma yaparak göstermeye çalışalım. Abdülhamitçilere karşı yazdığı yazıda İlhan Selçuk şöyle demiş:

"Sözde Milliyetçilerle 'Dış Türkler"...

"Bulgaristan, bir kalemde 1,5 milyon Türkün adını nüfus kütüğünden sildi. Bizim *'milliyetçi-muhafazakar iktidarımız'* ne yaptı? Sayın Özal'ın tepkisi ilginçti:

"— *Hele 70 milyon nüfusa ulaşalım, o zaman bu sorunların üstesinden geliriz.*

"Aman Tanrım, sen aklımızı koru!

"(...)

"Bizim sağcı iktidarların adı *"milliyetçi"*'dir, kendileri değil. Sağ kanatta *'pilav üstü fasulye'* ile bol milliyetçilik edebiyatı kaşıklanır; ama bir yandan TV'de Abdülhamit propagandası yapılırken öte yandan Yunan Başbakanı'ndan bir *'iltifat'* görmek için kovalamaca oynanır. Osmanlı dönemindeki gibi benimsediğimiz *'borç ekonomisi'* Türkiye'nin dış politikasına kelepçe vurmuştur.

"Nitekim Türkiye'yi Batı'ya bağlayan iki yol üzerinde bir Yunanistan var, bir de Bulgaristan. İkisi de bastırıyor; Ankara'da *'milliyetçi-muhafazar'* iktidar hiçbir şey yapamıyor. Çünkü siyasal iktidarda gerçek *'milliyetçiler'* değil, *'şirketçiler'* ağır basıyorlar. Bunlar göbeğinden paraya bağlı adamlardır. Bulgaristan'dan TIR'lar geçecek, Batı Avrupa'dan gelen işçiler geçecek; soluk borumuzu Sofya mı elinde tutuyor? Yunanistan Ege'de Ankara'yı sıkıştırıp Kıbrıs'ı koz olarak kullanırken bir de Sofya ile mi bozuşacağız? Sonra ticaretimiz zarar görmez mi?

"İşadamı kafasıyla baktığında Bulgaristan'daki 1,5 milyon Türkü, Bulgardan önce sen defterden silersin.

"Sonra da televizyonda Sultan Abdülhamit'e hava basıp sağa sola şişinirsin:

"— Biz milliyetçi-muhafazakarız.!

"Türkiye tarihinde en büyük milliyetçi Mustafa Kemal'dir; ama Atatürk milliyetçiliğiyle bugünkülerin uzaktan yakından ilişkisi yoktur. Bugünkü sözde milliyetçilik, Amerikan güdümünde antikomünizm ticaretinden başka birşey değildir; dışa bağımlı işadamlarının çıkarını, ulusal çıkardan üstün tutar. Bunlar halkı uyutmak için bol bol *'Dış Türkler'* edebiyatı yaparlar; ama sınır ötesindeki soydaşlarımızı korumak için kıllarını kıpırdatmaz, Washington'dan aldıkları esintilere göre dümen tutarlar.

Cumhuriyet tarihinde (Hatay davası bir yana bırakılırsa) Türkiye'nin dışındaki Türklerin hakkını savunmak için yapılan tek eylem Kıbrıs çıkarmasıdır. Bu eylemi de *'milliyetçi-muhafazar'* iktidar yapmadı; Atatürk'ün kurduğu Cumhuriyet Halk Partisi'nin iktidarda ağırlığının en çok duyulduğu dönemde demokratik solcu Başbakan Ecevit girişim kararının sorumluluğunu üstlendi.

"1974 temmuzunda *'milliyetçi-muhafazakâr'* işadamı kafası iktidarda olsaydı, yanmıştı Kıbrıs Türkü...

"Denebilir ki:

"— Bulgaristan'a karşı ne gibi önlem alınabilir? Her yandan kuşatıldık.

"Kuşatılırsın...

"(...)

"Peki, kuşatmayı yarmak olanağı yok mu?

"Var; ama bu, gerçekten milliyetçi bir iktidarın yapabileceği iştir."

İlhan Selçuk solcudur! Abdülhamit'e karşı olanlar böyle olursa, Abdülhamit yanlılarının nasıl olduğunu siz tahmin edin! Edin ve bu kez hiçbirine geçit vermeyin!

DYP'yi demokrat, anti-militarist ilan eden "sol"larımıza gerçeği işçi sınıfı gösterecektir.

Gerçekte herşey apacık

Başta menşevikler olmak üzere solun bazı kesimleri, DYP'nin sahte demokrasi havariliğinden, militarizme karşı(!) ettiği sözlerden pek bir etkileniyorlar. DYP'nin de "demokrasi güçleri" arasında sayılması gerektiğini ileri sürüyorlar.

DYP, sahte demokrasiyi gerçek diye kakışlama, anti-militarist gevezelik ardında militarizmi savunma çabalarının işçi sınıfı açısından boşunalığını çok iyi biliyor. Bu nedenle dikkat edilirse daha çok ve ana olarak, kent ve kır küçük burjuvazisini aldatmayı amaçlıyor.

Solun "bazı" kesimlerinin DYP'yi demokrasi gücü görmesi bununla bağlıdır. Küçük burjuva sol, tam da istendiği üzere aldanıyor. İşçi sınıfımız alanları doldurdukça, İzmir mitinginde olduğu gibi DYP'lileri yuhaladıkça küçük burjuva solun gözü açılacaktır.

Gözü zaten açık olanlar için durum apaçık ortadadır. Cindoruk'un kendi sözleri bile, durumu oldukça açık ortaya koymaktadır. Örneğin geçenlerde *Cumhuriyet*'te (23 Şubat 1986) şöyle bir haber vardı:

"Cindoruk, Türk ordusunu sevdiklerini, onun en yakın destekçileri olduklarını bildirdi ve 'biz ordumuzu siyasetten sakınıyor, esirgiyoruz. Ordu yıpranırsa yerine koyacağımız birşeyimiz yoktur, bırakın yıpranacaksa siyasetçi yıpransın, diyoruz' dedi."

Doğrusu Cindoruk, "militarizme karşı" sözlerinin gerçek anlamını daha güzel açıklayamazdı. Hem Türk ordusunun en yakın destekçisi olmak, hem de "anti-militarist" nutuklar atmak, ancak ("yıpranırsa" değil) yıpranmış olan militarizmi temize çıkarma çabalarıyla bağlı olabilirdi. Bunun böyle olduğunu da adam açıkça söylemiş.

Bundan bır süre önce yine *Cumhuriyet*'te (4 Ocak 1986) Cindoruk, "anti-militaristliği"nin yanısıra, demokrasi şarlatanlığının gerçek anlamını da açıkça söylemişti:

"(Benim söylediklerim) Türkiye'nin bugün kahvesinde, evinde, kapalı kapılar ardında vatandaşın söyledikleridir. Ben bunu kamuoyuna çıkardım. Türkiye'de herkes ihtilallerden bıkmıştır, devletin asker yönetiminden bıkmıştır, kapalı rejimden bıkmıştır, kapalı rejimlerin getirdiği başbakanlardan ve iktidarlardan millet bıkmıştır."

Cindoruk, "vatandaşın" orduya, devlete, düzene ve hükümete karşı duyduğu şiddetli tepkiyi "tehlikesiz" kanallara akıtmak için demagoji yapıp halka şirin gözükmeye çalıştığını açıkça söylüyor. Çoktan konuşmaya başlayan halk "tehlike" oluşturuyor, bu "tehlike"yi önleme çabası içinde ben de demokrasi şarlatanlığı yapıyorum, diyor.

Gerçekler bu denli açıkken, bizim küçük burjuva sol hareketimizin gözü çoktan konuşmaya, hatta artık eyleme geçmeye başlayan halkı da, DYP'nin itiraflarını da görmüyor. Küçük burjuva sola bu açık gerçekleri göstermek bile işçi sınıfımıza düşüyor.

Aliağa Rafinerisi'ndeki zehirlenme olayı üzerine eski bir Aliağa işçisi olan bir yoldaşımızla yaptığımız kısa söyleşiyi veriyoruz.

Aliağa: Kim zehirledi?

Bundan bir süre önce Tüpraş Aliağa Rafinerisi'nde 1 işçinin ölümü, 5'i ağır 126 işçinin de zehirlenmesiyle sonuçlanan bir iş cinayeti, daha doğrusu neredeyse katliam girişimi oldu. Bir yoldaşımıza bu konuda ne düşündüğünü sorduk.

İşçinin Sesi: Yoldaş, Aliağa'yı yakından bilen bir işçi olarak sen bu işe ne diyorsun?

Yanıt: Bir süredir orada çalışmadığım için olayın somut ayrıntılarına ilişkin birşey diyemeyeceğim. Ama Petrol-İş bildirisinde de belirtildiği gibi, bu iş cinayeti, "ihaleli işçiler" sorunuyla doğrudan bağlıdır. Rafineride eskiden beri yemekhane, temizlik, bakım işlerinde ve yedek ünitede çok ucuza ihaleli işçi çalıştırırlar. Bu işçilere hiçbir meslek eğitimi vermezler. Temizlik, bakım işçisine meslek eğitimi ne gerekir denebilir. Ama hiç de öyle değildir. Bu işçiler de gaz artıklarıyla vb. zehirli kimyasal maddelerle uğraşıyorlar. Bu işçilere meslek eğitimi vermemek demek, zehirlenmelerini baştan kabullenmek demektir. Olayı hesaplı, planlı cinayet, hatta katliam yapan da bu anlayıştır.

İşçinin Sesi: Peki yoldaş, bunun suçlularını nasıl sıralardın?

Yanıt: Söylemeye bile gerek yok. En başta genel olarak kapitalist düzendir. Ama özel olarak şunu vurgulamak istiyorum ki, rafinerinin, benim bildiğim, gelmiş geçmiş bütün müdürleri, müdür yardımcıları vb. de bu işte çok doğrudan suçlu konumdadırlar. Bunlar söz konusu işleri ihaleye çıkardıklarında, bütçede bu iş için ayrılmış paranın büyük çoğunluğunu müteahhitlerle kırışıyorlar. İşçilere azıcık bir ücret ödeniyor. İhaleyi yapan iki taraf da vurgunu vuruyor. Nitekim rafinerinin kadrolu işçileri iyi bilirler. "Nedense" müdürlükten, müdür yardımcılığından ayrılanlar hemen ya bir şirkete ortak olurlar, ya işyeri açarlar. Yani bunlara "sermaye" olan para işçilerin meslek eğitimine harcansa, zehirlenme falan da olmayabilir. Türkiye'de kapitalistin sermayesi işçinin yalnızca alın teriyle değil, canıyla da oluşuyor. Yalnız hırsız değil katil!

İşçinin Sesi: Bu durumda sence rafineride ne yapılmalı?

Yanıt: Bence kadrolu-ihaleli işçi ayrımı yapılmadan işçilerin hakları için savaşılmalı. Petrol-İş ihaleli işçileri de kendi üyesi gibi kayırmalı ve ortada dönen vurgunları sergilemeli. Yalnızca iş güvenliğine gereken önemin verilmediğinden şikayet yetmez. Neden, ne pahasına verilmediği de gösterilmeli.

İşçinin Sesi: Çok sağol yoldaş.

Bu kez fırsatı kaçırmayalım

HUZURSUZLUK HAD SAFHADA

Yoldaşlar,
İşçiler arasında huzursuzluk, öfke artık had safhaya ulaştı. Çalıştığım fabrikanın genel müdürü bir yıl içinde tam 12 kez yurt dışına çıkmış. Sözleşme görüşmelerinin sürdüğü bugünlerde, işçiler genel müdüre küfredip duruyorlar.

Geçen gün fabrikadaki asansörde tanıdık bir işçiyle karşılaştım. Ücretler, fiyatlar, sözleşme derken söz uzadı. Odama çağırdım, orada konuşmayı sürdürdük. Çok ilginç sözler söyledi. "İşyerine faşistleri yerleştiriyorlar, bu bilinçli bir çabadır, bizi yıldırmak, pasifize etmek istiyorlar" dedi.

Bu arkadaşla sık sık görüşüyoruz. İlişkimiz her gün daha da gelişiyor. Yukarıda dediğim gibi işçiler arasında derin bir huzursuzluk var. Ve bu durum bize çok elverişli çalışma koşulları sağlıyor.

Son zamanlarda sosyal demokrat kesimde "hoş" gelişmeler oluyor. "Çiçeği burnunda DSP'nin" DYP'yle uzlaşma görüşmeleri yapması, bu partinin demokrasi kavgasındaki nefessizliğini gösteren yeni bir örnektir. Sosyal demokrasi Türkiye'nin yaralarına merhem olamaz.

Kenan Evren'in son gezisi halk arasında kahkaha ile karşılanıyor. Atatürk özentisi, halk tarafından eleştiriliyor. Evren kendinden korkuyor ve bu korkunun nedenini halka maletmeye çalışıyor ama bunda bir türlü başarılı da olamıyor.

Partimiz 5(1). Kongre'nin ışığında çalışmalarını sürdürüyor. Dikkatli, özverili, onurlu bir çalışmayla, Marksist-Leninist ilkeler doğrultusunda, oportünizmle savaşı bir an boşlamadan demokrasi için devrim belgisiyle yürüyoruz. Bu kez fırsatı kaçırmamalıyız.

Y. Emre, Ankara

Stockholm Demokratik İşçi Birliği (SDİB) kuruldu ve kuruluşunu aşağıda biraz kısaltarak verdiğimiz güzel bir bildiriyle duyurdu.

SDİB KURULDU

Bugün, burada bir başka ülkede, bir başka kültür ve değişik koşullarda yaşıyoruz. Yaşam koşullarımız giderek kötüleşiyor. Uluslararası tekellerin kârları her geçen gün daha da artarken, biz işçilerin, çalışanların gerçek gelirleri giderek düşüyor. İşçi olarak daha çok sömürülürken, göçmen işçiler olarak da en ağır, en uygunsuz işlerde çalışmak zorunda kalıyoruz. Şöven ve ırkçı baskılarla karşı karşıyayız. ...

Bu neden böyledir? Dün kendi ülkemizde yaşadıklarımızı, bugün daha başka bir düzeyde de olsa burada yaşıyorsak sorunların ortak paydası nedir? ... Yönetenlerin burjuvalar, kapitalistler oluşudur. Düzen onların düzenidir. Ekonomi onların elindedir. Tek sözcükle hegemonya burjuvazinindir.

Dün daha geri bir sosyo-ekonomik düzende açlığa, işsizliğe mahkum edildik. Kimimiz iş ve ekmek için ülke dışına göç etti. Kimimiz direndi, halkımız ve geleceği için kavga verdi, göçe zorlandı. Kimimiz sadece Kürt emekçisi olduğu için sürüldü.

Yıllarca kavga verdik, uğraş verdik, belli haklar elde ettik. Ama 12 Eylül faşist darbeyile hepsini bir çırpıda yok ettiler. ...

Bugün faşist yönetim çözülmüş bulunuyor. Halkımızın, işçi sınıfı ve emekçilerin başkaldırısı yükseliyor. Halkımız demokrasiye sahip çıkıyor. Çünkü biliyor ki demokrasi onun kendi iktidarıdır. Ve bu nedenledir ki ancak ve ancak kendi gücü ve elleriyle kurulabilir. Ve yine biliyor ki burjuvazi gerçek demokrasiden ölümden korkar gibi korkmaktadır. Çünkü bu onların iktidarının, düzeninin sonu demektir.

Bu nedenle burjuvazi bugün halkın gelişen öfkesi ve bilinen kavga bilinci karşısında demokrasi savaşımını engellemek, saptırmak, başka bir kanala, burjuva kanala akıtmak için var gücüyle çalışmaktadır. Eski sahte umutlara yeni ve daha da sahte umutlar eklenip piyasaya sürülüyor. Dün zindanların, işkencelerin, işsizliğin, yoksulluğun, sömürü ve baskının sorumluları bugün demokrasi havarisi kesildiler. Burjuva demokrasisi allanıp pullanarak sözüm ona kurtuluşmuş gibi halkımıza sunulmak isteniyor. Ama halkımızın istediği onların bu yaldızlı ama içi boş sahte demokrasisi değildir. Biliyoruz ki burjuvazi en demokrat olduğu anda bile sadece kendisi için demokrattır. İşçi sınıfı ve emekçiler için her zaman ve her yerde anti-demokrattır, diktatördür. Bu nedenledir ki demokrasi burjuvaziye rağmen ve onunla savaşarak kurulacaktır.

Bizler burjuvazinin, dün olduğu gibi yarın da bizleri yine sömürülmeye, sürgünlere, işkencelere mahkum edecek sahte demokrasisini değil, daha mutlu, daha özgür bir yaşam için kendi gerçek demokrasimizi istiyoruz. Demokrasi savaşımımızı bu nedenle devrimci bir içerikle donatmalıyız. Bu uğurda örgütlü ve kararlı bir savaşımı her yönüyle yükseltmeliyiz. Sahte demokrasi şampiyonlarına değil kendi sınıf gücümüze güvenmeliyiz. Aksi halde elde ettiğimiz ve edeceğimiz tüm kazanımlar geçici olacaktır. Nice acılar, çileler, işkenceler ve ölümler pahasına elde ettiklerimizi bir gecede yok edilebilir. ... Gün burjuvaziden medet umma günü değildir. Gün kendi geleceğimize, kendi gücümüz ve kendi ellerimizle sahip çıkma günüdür.

İşçiler, emekçiler!

Gelecek işçi sınıfımızın ve halkımızın kendi ellerinde, yüreğinde ve bilincindedir. Kararlı ve örgütlü kavgasındadır. Gelecek, icazet dilenenlerin değil, onun için savaşanlarındır. Burjuvaziye ve bizleri onun, sınıf düşmanımızın peşine takmak isteyen sözüm ona "solculara" aldanmayalım. Haydi hep birlikte demokrasi ve özgürlük kavgasına!

LİB 7. Kongresi yapıldı

LİB 7. Kongresi başarılı ve yığınsal bir kongre oldu.

Londra İşçi Birliği (LİB) 7. Kongresi, Türkiyeli ve Kıbrıslıların yoğun olarak yaşadığı Newington Green bölgesindeki Mayville Community Centre'da yapıldı. Yığınsal bir delege ve ziyaretçi katılımıyla gerçekleşen kongreyi Harringey Belediyesi Başkan Yardımcısı Mikalidis, yaptığı bir konuşma ile açtı. Mikalidis, LİB'in Haringey bölgesinde yürüttüğü çalışmaları da desteklediklerini, ayrıca LİB'in çeşitli konularda yükselttiği demokratik haklar savaşımını takdirle izlediklerini belirtti.

Daha sonra kürsüye Güney Galler bölgesi Madenciler Sendikası'ndan bir temsilci geldi. Tüm kongreyi etkileyen güzel bir konuşma yaptı. LİB'in madenciler grevi sırasında kendilerine gösterdiği aktif dayanışmayı asla unutmayacaklarını belirtti. İngiltere'de izlenen ekonomik siyaset sonucu çalıştığı vadideki 11 ocağın kapandığını ve 7 bin işçinin işsiz kaldığını belirten maden işçisi, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Ben buraya yakınmak için gelmedim. Türkiye işçi sınıfının sorunları, savaşımı bizimkinden çok daha önemlidir. LİB'in bu savaşıma verdiği önemi takdir ediyorum. Buraya, Türkiye'deki kardeşlerimize LİB aracılığıyla her türlü katkıyı vermeye hazır olduğumuzu bir kez daha belirtmeye geldim."

Madenciler Sendikası temsilcisinin konuşması uzun alkışlarla sona erdi. Daha sonra İran Halkın Fedaileri Londra Sempatizanları adına bir mesaj okundu. LİB Kongresi'ne gelen mesaj ve kutlamalar o kadar çoktu ki birçoğunun yalnızca isimleri belirtildi.

LİB başkanının okuduğu ve "başarılar işçi kardeşlerimizin, hatalar Yönetim Kurulu'nun" sözleriyle sona eren çalışma raporundan sonra yıllık gelir gider hesapları sayman tarafından kongreye sunuldu. Çalışma ve saymanlık raporları kongre tarafından oybirliğiyle onaylandı.

Kongreye çok sayıda karar tasarısı sunuldu ve tüm kararlar oybirliğiyle alındı. Yeni yönetim kuruluna yol gösterici Barış Yılı, Türkiye ve İngiltere'deki demokratik savaşım, LİB gazetesi, radyo kurma çalışmaları, gençlik ve daha birçok önemli konuyla ilgili karar tasarıları canlı tartışmalardan sonra kabul edildi.

Daha sonra seçimlere geçildi. Eski yönetim kurulunun önerdiği 9 kişilik liste oybirliğiyle onaylandı. Dilekler ve öneriler maddesinde yapılan güzel konuşmalardan sonra kongre "İşçiler haklarını savaşarak alırlar" belgileriyle sona erdi. Kongre sonrasında Türkiye'den gelen bir tersane işçisinin tedavisi için LİB tarafından toplanan para yakınlarına teslim edildi.

N.S., Londra

Hedefimiz *İşçinin Sesi*'ni daha da yükseltmek olacaktır

Değerli yoldaşlar,
İşçinin Sesi'nin 296. sayısındaki MK kararlarıyla başlatılan merkez organ çevresinde siyasal çalışmayı yükseltme kampanyasıyla birlikte bölgemizde dağıtılan merkez organ *İşçinin Sesi* ile ilgili çalışmalarımızı yoldaşlara aktarmak istiyorum.

Kampanyayla birlikte, dağıtım yapan yoldaşlar ilk başta şunları hedeflediler: Gazetenin en hızlı bir şekilde dağıtımı, dağıtımın tutanaklarının tutulması, nerelere ne kadar gazete dağıtıldığı, yeni yeni bölgelere ulaşılması ve buralarda *İşçinin Sesi*'nin propagandasının yaygın bir şekilde yapılması. Bu çalışmaların sonucunda görüldü ki, gazete dağıtımı düzenli yapıldıkça, yeni bölgelere gidildikçe, bu alanda daha yapılacak dünya kadar iş vardı.

Bu çalışmalarla ilgili şimdi kısacık dökümler vermek istiyorum. Gazetenin elimize ulaşan sayısının dörtte birlik bölümü yeni bölgelere ulaşıyor. Eskiden gazete satışlarından sonra yalnızca o satışların toplu sonuçları tutulurdu. Bugün, satışların istatistiki sonuçlarıyla birlikte tutulmakta.

Örneğin bir caddeyi ele alalım. Bu cadde üzerinde beş yerde gazete satıyoruz. Birinci satışta X yoldaşlar üç adet satmışlar. Daha sonraki satışta X yoldaşlar yedi adet satmışlar. Böylece dağıtıcı yoldaşlar satışların genel sonuçlarını da izleyebiliyor ve gazete dağıtımını ona göre planlayabiliyorlar. Bununla birlikte, gazete dağıtan yoldaşlar eskiden zaman darlığından şikayetçi iken, aynı yoldaşlar bugün hem dağıtım, hem afişleme, hem de diğer çalışmalarına zaman ayırabiliyorlar.

Bu çalışmaların sonucunda merkezden gelen gazete sayısı 300. sayıdan itibaren yüzde yirmi beş arttırıldı. Yani bu demektir ki yeni yeni bölgelere gidildikçe bu sayı daha da arttırılacaktır.

Bu arada abone etme kampanyasıyla ilgili çalışmalar da sürüyor ve önümüze koyduğumuz hedefin yarısına ulaştık. Şimdi sıra hedefimizi tamamlamak, tempomuzu daha da yükseltmek olacaktır. Şimdi hedefimiz *İşçinin Sesi*'ni daha da yükseltmek olacaktır.

Yoldaşça selamlarımla,

Z. Çakır, Paris

Belçika'da Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği içinde çıkan olaylar üzerine, Belçika TKP'yi Savunma Komitesi'nin 19 Kasım 1985 tarihinde yaptığı ve Londra'da yayınlanan menşevik gazete *Gerçeğin Sesi* tarafından tepkiyle karşılanan açıklamayı aynen yayınlıyoruz.

Açıklama

Belçika'daki ilericilere karşı sürdürülen yıkıcı ve bölücü kampanyaya *Türkiye Postası*'nın sütunları da alet edilmeye başlandı. 18 Ekim 1985 tarihli *Türkiye Postası*'nın 6. sayfasında yer alan bir haber Belçika Türkiyeli İşçiler Birliği (BTİB) 9. Genel Kurulu'nun yapıldığını iddia ediyor ve BTİB üye ve yöneticilerine aşağılık bir biçimde saldırıyor.

Belçika'daki TKP savunucuları bu yazıdan *Türkiye Postası* çalışanlarını sorumlu tutmuyor. *Türkiye Postası*'nda yer alan bu yazının sorumluları, Belçika'daki yoldaşlarımıza karşı 2 yıldır haçlı seferi açmış olan tasfiyeci kliktir. Belçika'daki yığın örgütünü ayak oyunlarıyla ele geçirip, tasfiye edilmek istenen TKP Belçika örgütüne karşı saldırı aleti olarak kullanmaya çalışan bu klik, entrikaları sürekli boşa çıktıkça, çareyi sahtekarlıkta bulmuştur. Tasfiyeci klik gerek *Türkiye Postası*'na dayattığı bu sahte haberle, gerekse Avrupa'daki bazı kardeş yığın örgütleri yöneticisi dostlarımızı zorla Belçika'nın işlerine karıştırmakla, parti üye ve sempatizanlarını, demokratik güçleri aldatabilmek için ne kadar sorumsuz ve sahtekar davranabileceğinin yeni bir örneğini vermiştir.

Tasfiyeci klik yalan söylüyor

Tasfiyeci klik 5 Ekim'de "BTİB üyelerinin büyük çoğunluğunun katıldığı 9. Kongre'nin toplandığı ve yeni bir yönetim kurulu seçildiği" yalanını söylüyor, üstelik *Türkiye Postası*'nın sütunlarında. Çeşitli yığın örgütü yöneticisi dostu da, bu sahte "kongre"ye mesaj gönderterek, yalanını kanıtlamaya çalışıyor. Tasfiyeci kliğin, parti üye ve sempatizanlarını *bilinçli olarak* aldatmaya yönelik bu provokasyonun içyüzünü açıklamayı devrimci bir görev biliyoruz.

Tasfiyeci klik, eylül ayından itibaren Belçika'da acı olaylara yol açabilecek bir provokasyon kampanyası başlatmıştır. TKP savunucusu bir işçinin evinin camları ve kapısı, duvarı, tasfiyeci kliğin alet olarak kullandığı lümpen unsurlar tarafından gece "TKP imzalı" pul ve afişlerle kapatılmıştır. Aynı sıralarda, tasfiyeci klik, Avrupa'nın diğer yerlerinden getireceği "vurucu timler"le BTİB'i basacağını, silahlarının hazır olduğunu söyleyerek, BTİB yöneticilerini açıkça tehdit etmeye başlamıştır. Nihayet ekim başında, BTİB Genel Sekreteri'nin arabasına gece sabotaj yapılmıştır. 4-5 Ekim Cuma ve Cumartesi günleri de Almanya, Fransa, Hollanda, Danimarka ve İsviçre'den minibüs ve arabalarla 100'den fazla insan getirilerek Brüksel lokali basılmıştır. Örgüt lokalini basanların başında Sıtkı Coşkun ve Erdal Talu bulunmaktadır. Böylece, ayak oyunları sürekli boşa çıkan tasfiyeciliğin elebaşlarından ikisi, Belçika'ya 2 yıl önce gönderdikleri çömezlerine güvenememiş olacaklar ki Hollanda ve Danimarka'dan gelerek, BTİB'e karşı girişilen yıkıcı provokasyonu bizzat açık kimlikleriyle "savaş alanında" yönetmişlerdir. Belçika'daki bazı iyi niyetli arkadaşları aldatabilmek için de politik kimliklerini legal bir biçimde açıklamışlardır.

Tasfiyeciliğin yeni fiyaskosu

Ne var ki, tasfiyeci kliğin aylardan beri planladığı bu oyun da iflas etmiştir. Belçika'daki TKP savunucuları, ilerici işçiler kışkırtmalara gelmemiş, ancak faşizme ve ırkçılığa yarayacak olayların doğmaması için sorumlu davranmış, tasfiyeci kliği kendi oyunuyla başbaşa bırakmıştır. Böylece tasfiyeci klik ne yapacağını şaşırmış, zevahiri kurtarmak cinsinden son derece kötü bir tiyatro oyunu sahnelemek zorunda kalmıştır. Oyunun adı: "Pirus zaferi"!

Tasfiyeciler, bırakalım BTİB üyelerinin çoğunluğunu, 5 Ekim tiyatro oyununa Belçika'dan kattıkları *herkesi* BTİB üyesi olarak varsaysak dahi, BTİB üyelerinin toplamının yarısı kadar insan toplayamamışlardır. İsviçre'den gelenler bile BTİB üyesi olarak gösterilmiştir. Böylece, tasfiyeci kliğin elebaşıları ordusuz generale dönmüş ve kepaze bir duruma düşmüştür. Bu kepazeliklerini de örtbas etmek için, elindeki tüm yayın olanaklarından yararlanarak kuru sıkı gürültüler koparmıştır. *Türkiye Postası*'nı ayak oyunlarına alet etmiştir.

Tasfiyeci klik, *Türkiye Postası*'nı, Avrupa'daki kardeş örgütlerin adını, Brüksel'e getirdikleri Maden-İş Başkan Vekili Murat Tokmak'ın adını kullanarak inandırıcı olmaya çalışıyor. Yoldaşları, Sol Birlik Partilerini, kamuoyu *bilerek* aldatmaya çalışıyor. Ve bütün bunları fütursuzca parti adını kariyerist çıkarlarına alet ederek yapıyor.

Belçika'daki TKP savunucuları olarak bütün yoldaşlara, ilerici kamuoyuna sesleniyoruz: Tasfiyeci kliğin parti olanaklarını kullanarak, sizleri aldatmak ve Belçika'daki dostlarınıza düşman yapmak için söylediği, söyleyeceği yalanlara inanmayın! Partimizin en eski ve en aktif örgütlerinden biri olan Belçika örgütünün, parti içindeki dürüst, savaşkan, devrimci kadroların tasfiye edilmesine sessiz kalmayın! Belçika'daki TKP'liler parti sorunlarının, ilkeli bir şekilde çözülmesi için şimdiye kadar sorumlu ve özverili davrandılar. Bundan sonra da aynı tutumda olacaklar. Fakat komünistler, tasfiyeci entrikalara baş eğmediler ve eğmeyecekler!

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın partimizin devrimci birliği!

Aşağıda Ocak 1986 tarihli Gerçeğin Sesi*'nde "Belçika mektubu" üst başlığıyla yayınlanan yazıyı veriyoruz.*

"Belçika'da kalpazanlık sökmeyecek"

Son zamanlarda Batı Avrupa'daki Türkiyeli sol güçlerin bazı temsilcilerinin adreslerine Belçika'dan postayla provokasyon ve ihbar amaçlı *"mektuplar"* gönderildiği biliniyor. Bunlar *İşçinin Sesi* gazetesinin sayfalarında yayınlanmak *"onur"*una da kavuştu. Bu mektuplarda önceleri Belçika'daki bir yığın örgütünün adı ve imzası kullanılıyordu. Ancak bu yığın örgütünün üyeleri söz konusu kalpazanlığın sürmesine izin vermediler. Örgütlerine sahip çıktılar ve yaptıkları kongreyle ve bu kongrede aldıkları kararlarla tezgahlanan oyunu bozdular. Kimlikleri bizce iyi bilinen bu kişilerin şimdi içine düştükleri çaresizlik ve şaşkınlıkla, kalpazanlıklarını bir adım daha ileri götürdükleri görülüyor. Son postaladıkları *"mektup"*ta büyük bir utanmazlıkla TKP'nin amblemini ve *"Belçika TKP'yi Savunma Komitesi"* imzasını kullanıyorlar.

Biz bu mektupların içeriğine değinmeyeceğiz. İleri sürülen savları yanıtlamanın gerekli olmadığını biliyoruz. Bizce bu mektuplar ancak anti-komünist yıkıcı faaliyetin örnekleri olarak incelenmeye değer. Bu kalpazanlığın sahiplerine akıl vermek gibi olmasın ama, şunu belirtelim ki, bütünüyle yalana dayanan, böylesine *"eskimiş ve kaba"* yöntemlerle Belçika'da bir sonuç alabileceklerini ümit etmesinler. TKP zorlu savaşım koşullarında TKP düşmanlarının çok daha *"ince"* psikolojik savaş yöntemlerine karşı mücadele etmesini öğrendi, öğreniyor. *"TKP bölündü, tasfiyeci kliğin eline geçti, partide bunalım var"* biçiminde uydurulan senaryoların artık hiçbir inandırıcılığının kalmadığı bir tarafa, itiraf etmeliyiz ki, okuyanlara kabak tadı vermekten öte bir etki yapmıyor. Belçika'da yığın örgütünün kongresi öncesinde bu kişilerce yayılan *"sabotajlar, örgüt lokalinin silahlı, vurucu timlerle basılması"* türünden, en basit polisiye dizilerde görülenden daha ilkel düzmece hikayeler ise, bize boyalı basında çıkan *"TKP-Asala işbirliği"* üzerine *"heyecanlı"* manşetleri hatırlatıyor. Asıl hayret edilecek konu, tüm çabalarına karşın, Belçika polisini ve *"demokratik"* kamuoyunu bile inandıramadıkları bu hikayelere, Türkiyeli sol güçlerin inanmalarını beklemeleri. Çünkü onların Belçika polisine *"kimliklerini vermeden telefonla yaptıkları ihbar sonucu"* polisin lokale geldiğine, ancak örgüt lokalinde yasal bir kongrenin yapıldığını ve müdahale edilecek polisiye herhangi bir olay bulunmadığını görerek geri döndüğüne herkes kendi gözleriyle bizzat şahit oldu. *"Demokratik"* basın temsilcileri olarak, *Tercüman* ve *Hürriyet* gazetelerinin Belçika temsilcilerinin yine telefonla aldıkları *"ihbar ve bilgi"* üzerine adeta koşarak lokale geldiğini ve bu *"basın temsilcilerinin"* kendi sözleriyle *"Türkiye'den kaçan vatan hainlerinin işçilerin lokalini basmalarını izlemek"* amacıyla geldikleri genel kurulda, gördükleri manzara karşısında, nasıl büyük bir hayal kırıklığına uğradıklarını herkes gördü. Bir de Yürükoğlu'nun kendi özel Mercedes'i ile kongreye gönderdiği *İşçinin Sesi* ekibinin içine düştüğü şaşkınlığı izledi. Böylesi *"çok devrimci"* yöntemler kullanıp arkasından *"Yaşasın TKP"* diye yazarak kimi kandıracaklarını zannediyorlar?

Belçika'da TKP'ye yürekten bağlı işçiler adına şunu açıklıkla belirtelim ki, TKP ile hiçbir bağı olmayan, sayıları bir elin parmaklarını geçmeyen provokatörün kalpazanlığı sökmeyecek. Partimizin tarihinde ve yakın geçmişte yaşanan olaylar içinde TKP'nin ismini kullanmaya, onun adını konuşmaya yeltenenlerin sonları yeterince öğreticidir. Burjuvazinin bu silahı her defasında geri tepti, kullanmak isteyenlerin elini yaktı. Bu tür bozguncuların her defasında partimizin adını kullanmaya yeltenmeleri, bize göre, partimizin varolan saygınlığı karşısında düştükleri çaresizliğin kanıtıdır. Ve hem devrimci gözüküp, hem de ona karşı açıkça saldırmanın getirdiği moral güçlüktür. Bu nedenle diğer örneklerde olduğu gibi bu bayların da yüzlerinde eğreti duran devrimcilik maskesini atacakları günler uzak değil. Ancak bunlar bizim için ayakbağı bile olamayacaklar. Her yerde olduğu gibi Belçika'da da partimizin savaşımı güçleniyor, daha da güçlenecek. TKP, Belçika'daki Türkiyeli göçmen işçilerin eşit haklar savaşımını vargücüyle destekleyecek, bunun için en ön saflarda mücadele edecek. Belçika'daki TKP yandaşları *"Demokratik Türkiye, daha güçlü TKP!"* belgisinin yaşama geçmesi için üzerine düşen görevleri yerine getirecek.

M. Atılgan, Brüksel

Belçika TKP'yi Savunma Komitesi'nin Gerçeğin Sesi*'ne yanıtı.*

AÇIKLAMA

Londra'da aylık olarak yayınlanan *Gerçeğin Sesi* isimli gazetenin Ocak 1986 tarihli 28. sayısında "Belçika Mektubu" konulu bir yazı yer aldı. Söz konusu gazetede yer alan yazıda Belçika'daki Türkiyeli komünistlere, TKP'lilere ve TKP sempatizanlarına devrimci ahlak, moral ve karakterle bağdaşmayan bir dille saldırılıyor. Baştan sona kadar küfürlerle dolu bu yazıya aynı düzeyde yanıt vermeyi devrimci onurumuza, ahlakımıza ve karakterimize layık görmüyoruz. Küfürlerini kendilerine iade etmekle yetineceğiz.

Belçika'daki TKP savunucuları, *Gerçeğin Sesi* adlı gazetede "Belçika Mektubu" diye yayınlanan yazının Belçika'dan gönderilmediğini çok iyi biliyorlar. Bu yazının daha dün Belçika'da binbir türlü ayak oyunlarıyla, entrikacılıkla Belçika parti örgütünü tasfiye etmeye çalışan Politbüro'daki tasfiyeci klik tarafından yazılıp yayınlatıldığını iyi biliyoruz. Çok geç de olsa 2,5 ay sonra tasfiyeci klik, 19 Kasım 1985 tarihli Belçika TKP'yi Savunma Komitesi olarak çıkarttığımız açıklamaya "yanıt" vermek zorunda kalmıştır. Ancak ortaya koyduğumuz kimi gerçekler tasfiyeci elebaşları o kadar çaresiz bırakmış olmalı ki, yazılarını baştan sona küfüre doldurmuş. Bu aynı zamanda tasfiyeci kliğin ahlak ve ideolojik düzeyini de gösteriyor. Tasfiyeciler gerçekleri Türkiye devrimci kamuoyundan gizlemenin yolunu seçiyorlar.

Tasfiyeci klik bu tür yöntemlerle her zaman olduğu gibi mahkum olacaktır. Kurtları ne ise açıkça ortaya döksünler. Partinin Belçika örgütünü, üst düzeydeki kimi yoldaşları hangi gerekçeyle tasfiye etmek istediklerini partinin bütününe açıklamalıdırlar. Uzun yıllar partiye ve işçi sınıfına hizmet etmiş yoldaşları hangi tüzük maddesine, hangi ilkeye dayanarak saf dışı etmeye çalışıyorlar? Devrimci mücadeleyi her koşulda yürüten yoldaşları hangi temelde antikomünist olarak nitelediklerini kamuoyuna açıklamalıdırlar. Belçika'daki TKP üye ve sempatizanları, tasfiyeci kliğin *Gerçeğin Sesi* gazetesinde yer alan yazının diliyle hiçbir zaman bunlara yanıt vermeyecektir. Bu ağızlar ancak sokakta başı boş dolaşan lümpen unsurlara layıktır. Bizler, delil ve ispatıyla tasfiyecilerin parti içinde çevirdikleri entrikaları devrimci kamuoyuna açıklayacağız.

Yaşasın Türkiye Komünist Partisi!

Yaşasın TKP'nin devrimci birliği!

SBKP kongreleri her zaman önemli ama bu daha da önemli.

SBKP'nin 27. Kongresi

Ayla Antepli

Bu yazı hazırlanırken Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 27. Kongresi de sonuna gelmiş bulunmaktadır. SBKP'nin her kongresi, yalnızca Sovyetler Birliği için değil, bir bütün olarak tüm dünya ve özellikle de dünya işçi sınıfı ve komünist hareketi için büyük önem taşımaktadır.

Ancak birçok nedenden dolayı, 27. Kongre belki de SBKP'nin uzun süreden beri yapılan en önemli kongresidir. 27. Kongre, Gorbaçof yoldaşa "belki de bu, tarihte en korkutucu dönem" dedirten bir dönemde yapıldı. Mart 1985'te liderliğe geldiğinden bu yana geçen kısa süre içinde, Gorbaçof yoldaş, yeni tip bir liderlik uyguladı ve Sovyet ekonomik ve siyasal yaşamında özellikle 1970'ler döneminde gelişmiş olan "olumsuz eğilimler"den sıyrılınacağını söyledi. Dahası, 27. Kongre, hem 1961'de kabul edilmiş olan program yerine yeni bir programı, hem de yeni bir parti tüzüğünü kabul etti. Yalnızca böyle önemli konularda kararlar alınması, 27. Kongre'nin gerçekten tarihsel önemini göstermektedir. Bu gözlem, kararların içeriğine bakmadan doğrudur.

Gazeteyi yayına hazırladığımız şu sırada kongre dökümanlarını henüz tümüyle toparlayıp inceleme olanağı bulamadığımızdan kongreyle ilgili olarak detaylı yazamıyoruz. Ancak basındaki haberlere bakıldığında, kongrenin bazı değerlendirmeleri özellikle çok önemlidir ve bizce diğer ülkelerin komünistlerinin de özenle üstünde durmaları gerekir.

Birincisi, görülmemiş bir eleştiri ve özeleştiri kongredeki havaya hakimdi. Kongrede yapılan hemen hemen tüm konuşmalar ve Gorbaçof yoldaşın okuduğu rapor, hem eleştiri-özeleştiriye ağırlık veriyordu, hem de şimdiye kadar yapılmış olan çarpıtmaların ve suistimallerin düzeltilmesi yolunda keskin bir isteği dile getiriyordu.

SBKP MK Raporu'nda Gorbaçof yoldaş, "yönetimin biçim ve metotlarının ataleti, katılaşmışlığı, çalışmadaki dinamizmin düşmesi ve bürokrasinin tırmanışı"nın yarattığı zararlardan söz etti. "Toplumun yaşamında durgunluk işaretleri hakim olmaya başlamıştı" dedi. 1970'lerde ekonomiyi saran zorlukların ekonominin büyümesinde gözle görülür bir gerileme getirdiğini söyledi. Parti, "değişen ekonomik durumun sürekli bir siyasal değerlendirmesini yapmada geri kalırken", aynı zamanda da ciddi "bürokratik çarpıtmalarla" da biçimsizleştirildi, dedi.

Gorbaçof yoldaş, kişisel çıkarları nedeniyle, durumlarını suistimal eden insanlara karşı hem kanunun güçlendirilmesi, hem de kamuoyunun bunları kınaması gereğini belirtti. Çeşitli yolsuzluklar yaptıkları için partiden atılan, görevlerinden alınan ve mahkemeye çıkartılan kişilerden söz etti. Raporun okunmasıyla ve birçok delegenin konuşmasıyla, kongre üst düzeyde görevlilerin kamuoyunca kınanmasının bir platformu haline geldi. Örneğin Moskova, Kazakistan, Özbekistan ve Kırgızistan parti örgütlerine özellikle keskin eleştiriler yöneltildi.

1982'den bu yana yerel komünist parti sekreterlerinin üçte ikisi, MK'nın da 158 üyesi değiştirilmiştir.

Kongrede yapılan eleştirilerin bir başka yönü de suistimallerin acımasızca kınanmasına herkesin katılmasıydı. Yeni parti programı taslağı geçen ekim ayında yayınlandığından bu yana merkez yayınlara, özellikle de *Pravda* ve *Sovyet Rusya*'ya partinin ve ülkenin atalet, yolsuzluk ve suistimallerden "arındırılması" için çağrı yapan 3 milyondan fazla mektup gönderildi. Bunlar ve başka gazeteler de kongre öncesi yazdıkları başhaberlerde, hem böyle bir "temizlik" için çağrıda bulundular, hem de Sovyet halkını "özveriye, kararlılığa, kafa ataletini, gevşekliği ve zamanını doldurmuş herşeyi korkusuzca reddetmeye" çağırdılar.

Tüm bunlar şunu göstermektedir ki 27. Kongre'de yapılan her eleştiri, hem yapıcıdır, hem de çoğunluğun desteğini almıştır. Bu eleştiriler Gorbaçof yoldaşın okuduğu *Rapor*'da belirttiği önemli sorunları çözmede gerekli ilk adımlardır.

İşçinin Sesi Sovyetler Birliği'ni dünya devrimci merkezi ve yaşayan sosyalizmin öncüsü olduğu için her zaman destekledi. Buna rağmen tam da bu görüşü nedeniyle, *İşçinin Sesi*, aynı zamanda, Sovyetler Birliği'ni eleştirmeyi komünist görevi ve sorumluluğu olarak gördü ve görmektedir. Bu nedenle de *İşçinin Sesi* "resmi" parti tarafından anti-Sovyetizmle(!) suçlandı.

Şu sözleri tekrarlamak belki gereksizdir ama gene de söyleyelim: Eğer bizim yaptığımız eleştiriler anti-Sovyetizm idiyse, o zaman 27. Kongre anti-Sovyet bir kongreydi ve SBKP'nin yeni liderliği de anti-Sovyet bir liderliktir!

27. Kongre'ye dönersek, bizce çok önemli bir başka yanı da biriken sorunların ancak ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinin hızlandırılmasıyla, çözümlenebileceği yolundaki inançtı. (Sosyal, ekonomik ve siyasal gelişmenin hızlandırılması politikası ilk olarak Nisan 1985'te yapılan SBKP MK Plenumu'nda geliştirilmişti.)

Rapor'da Gorbaçof yoldaş şunları söyledi:

> "Tüm sorunlarımızın anahtarı, ülkenin sosyo-ekonomik gelişmesinin hızlandırılmasıdır. Acil ve uzun dönemli, ekonomik ve sosyal, siyasal ve ideolojik, iç ve dış. ... Ancak bu yolla Sovyet toplumu yeni bir niteliksel düzeye ulaşabilir ve ulaşmalıdır."

Bu hızlandırma kompüterlerin büyük ölçekli yapımı ve üretimin bir uçtan diğer uca otomasyonunu kapsayan ulusal ekonominin mükemmel bir modernizasyonu temelinde yapılacak.

Ulusal gelir, üretim potansiyeli ve emek verimliliğinin bu yüzyılın sonunda iki katına çıkarılması hedefleniyor.

Üretici güçlerin modernizasyonunun yanı sıra, üretim ilişkilerinin birçok yönünün yeniden örgütlenmesiyle de bunun üstesinden gelmek amaçlanıyor.

Tarımda, gelecek beş yılda üretimin iki katına çıkarılması planlanıyor.

Bizim görebildiğimiz kadarıyla, bu öneriler SBKP 26. Kongresi'nde alınmış olan ve Yürükoğlu yoldaşın *Yaşayan Sosyalizm* kitabında derinliğine değindiği kararların bir uzantısıdır. Değişik olan ise bunların uygulanışındaki mükemmellik ve hızlandırmadır.

27. Kongre'nin bir üçüncü önemli görüşü ise, bugünkü dünya olaylarında derinden gelişmekte olan değişmelerden gerekliliği duyulmuş olan "yeniden değerlendirme ve geniş bir analiz" yapmaya çağrısıdır.

Gorbaçof yoldaş "nükleer tehdide karşı, silahlanma yarışına karşı, dünya barışının güçlendirilmesinin ve korunmasının, partinin uluslararası arenada eylemlerinin temel hedefi olarak kalacağı"nı vurguladı.

Nükleer testlerin kaldırılması ve Avrupa'daki nükleer füzelerin yok edilmesi konusunda pratik sonuçlara varabilmek için Reagan'la bir ikinci zirve toplantısı yapacağını da açıkladı.

Gorbaçof yoldaş, SBKP'nin uluslararası komünist hareketin vazgeçilmez bir parçası olduğunu vurguladı ve Sovyetler Birliği'nin savaşa karşı çarpışan dini örgütler de dahil olmak üzere, komünist olmayan hareket ve örgütlerle de ilişkileri geliştirmeye hazır olduğunu açıkladı.

Bu açıdan, Gorbaçof yoldaş, komünistlerle sosyal demokratlar arasındaki derin ideolojik ayrımlara rağmen, "birbirinin nerede durduğuna ve görüşlerine tarafsız bir bakış komünistler ve sosyal demokratlar için, en başta barış ve uluslararası güvenlik için savaşımı ilerletmede şüphesiz yararlı olacaktır" dedi. Nitekim ilk kez, SBKP'nin 27. Kongresi'nde Batı sosyal demokrat ve sosyalist partilerinden gelen davetliler, komünist partilerinden gelen davetlilerle aynı statüde ağırlanmıştır.

Kongrede ülkedeki sorunlar ve uluslararası durumla ilgili olarak anahtar kelime "hızlandırma"ydı. Yalnız ülkedeki sorunların tartışılmasında takınılan keskin eleştirisel yanaşım, uluslararası sorunlara yaklaşımın tartışılmasında görülmemiştir. Bu belki de uluslararası durumun daha "hassas" ve daha "diplomatik" olarak ele alınması gerektiğinden böyle olmuştur. Zaman gösterecek.

Şurası açıktır ki, 1970'lerden bu yana, bir bütün olarak dünya şiddetli bir gelişme ve değişme dönemine girmiştir ve Gorbaçof yoldaşın da açıkyüreklilikle söylediği gibi, bunda Sovyetler Birliği geride kalmıştır. Sovyetler Birliği'nde sorunlar "çözüleceğine, daha hızla arttı" ve parti "değişen ekonomik duruma uygun, zamanında siyasal bir öngörüyü uygulayamadı".

Kongrede karar altına alınan, sosyo-ekonomik gelişmenin hızlandırılması ve yerden yere çalınan bazı eksikler, yanlışlar şüphesiz Sovyet halkının yararlanacağı büyük düzelmeler ve gelişmeler getirecektir. Komünistler olarak, biz de SBKP'yi, sosyalizmin düzelmesi için yanlışları acımasızca sergileyip eleştirdiği için ve böyle çetin fakat gerekli bir görevi yerine getirdiği için kutlarız. SBKP'ye ve Sovyet halkına 27. Kongre'de kararlaştırılmış olan çabalarında sonsuz başarılar dileriz.

Yanlışların ve suistimallerin eleştirisi

Uzun bir süredir, partinin ve hükümet yetkililerinin yaptıkları ve eylemleri, zaman ve yaşamın ihtiyaçlarının gerisinde kaldı... Ülkenin gelişmesinin önündeki sorunlar, çözümünden daha hızla arttı. Yönetim biçim ve metotlarının ataleti ve katılığı, çalışmamızdaki dinamizm yoksunluğu ve bürokrasinin yükselişi, bunların tümü küçük zararlar vermiyorlardı. Durgunluk işaretleri toplum yaşamını kapsamaya başladı.

Durum bir değişiklik gerektiriyordu, fakat merkezi organlarda ve yerel düzeyde hiçbir şeyi değiştirmeden işleri düzeltme yolları arayan belli bir psikoloji egemen olmuştu. Ekonomide zorluklar, 1970'lerle birlikte ekonomik gelişme yüzdesinin gözle görülür bir biçimde düşmesiyle üstüste bindi... Ana şey şuydu ki, değişen ekonomik durumun zamanında siyasal değerlendirmesini yapmakta geri kalmıştık.

Haklı olarak, her çeşit yanlışlara ve onun sorumlusu olanlara öfkeliyiz...

Çok fazla zarar verdik çünkü bazı komünistler uygunsuz davranıyorlar, yakışmayan davranışlarda bulunuyorlar. Son dönemde belli bir sayıda üst düzeyde görevli, suistimalleri nedeniyle görevlerinden alındılar ve partiden atıldılar. Bazılarına ceza verildi. Parti, komünist adını itibardan düşürenlerin hepsinden ... kararlı bir biçimde arınacak.

Söylenenle yapılan arasında herhangi bir fark, ana şeyi, parti politikasının prestijini zedelerse buna hiçbir biçimde hoşgörü gösterilemez. Örgütlenme çalışması, sayısız toplantı ve konferanslarda gösterişli ama boş konuşmalara dayandırılamaz. Bugün bürokrasi ciddi bir engeldir. Bürokratik deformasyonlar, insanların yaptıklarının hesabını daha az vermek zorunda oldukları durumlarda ... kendilerini daha güçlü gösterirler.

Ekonomik ve sosyal gelişmenin hızlandırılması

Çıkış yolu, gördüğümüz kadarıyla ulusal ekonominin mükemmel modernizasyonunda yatar. ... Gelecek beş yıllık plan döneminde bu yönde büyük bir adım atılacaktır. Üretimin teknik olarak donatılması ve modernizasyonu için 200 milyar rublenin üstünde sermaye yatırımı — geçen 10 yıldakinden daha fazla — ayrılması tasarlanmıştır. Kompüterlerin büyük ölçekli yapılması ve üretimin toplu otomasyonu teknik modernizasyonun yüzdesini büyük ölçüde etkileyecektir.

(Ekonomik yönetimi yeniden düzenlemede) başarı büyük ölçüde, en önde Sovyetler Birliği Devlet Planlama Komitesi olmak üzere tüm merkezi ekonomik organların işinin yeniden örgütlenmesine bağlı olacaktır. Onun, bugünkü ekonomik sorunlardan bağımsız olarak, ülkemizin gerçek bilimsel ve ekonomik karargahı haline gelmesi gerekmektedir...

Uluslararası durum

Durum yalnızca iç değil dış olaylarda da bir dönüm noktasına gelmiştir. Bugünkü dünya olaylarındaki değişiklikler öyle derinden gidiyor ve önemli ki, bütün faktörlerin geniş bir analizinin ve yeniden yönlendirilmesinin yapılması gerekmektedir.

(SBKP 27. Kongresi'nde Gorbaçof yoldaşın okuduğu MK Raporu'ndan)

Aquino hükümeti halkın istemlerini karşılayamaz

Halk kendi gücünü tanıdı

ABD 25 Şubat gecesi, 20 yıllık dostu Marcos'u, 89 kişilik yakını ve taşıyabileceği servetiyle, önce ABD Clark havaüssüne, oradan Guam adasına ve bugünkü ikametgahı Hawaii'ye kaçırdı. ABD'nin Filipinler üzerine yaptığı "pürüzsüz" iktidar değiştirme planı böylece noktalanmış oldu.

Marcos nasıl gitti?

Seçim sonuçlarının açıklanmasının arifesinde Corazon Aquino, Katolik kilisesinde de desteğiyle pasif protesto kampanyasını başlattı. Manila'da yapılan mitinge yüz binlerce Filipinli katıldı. Hileli seçimle başa gelen Marcos'un istifası istendi. Aynı gün, Reagan seçimlere hile karıştırılmış olabileceğini ve geçersiz sayılabileceğini söyledi. Ordunun halkın gösteri ve protestolarına karşı toleranslı olmasını istedi.

19 Şubat'ta, ABD Senatosu seçimlerin yapılış biçimini kınadı ve Marcos düşürülene kadar askeri yardımı durdurma kararı aldı. Reagan'ın elçisi Philip Habib general Fidel Ramos'la görüştü. Ordunun reformcu subaylar ve Marcos taraftarları diye bölünmesinin kaçınılmaz olduğunu öğrendi. CIA ve Amerikan elçisi Bosworth da aynı görüşteydi. Durum Reagan'a rapor edildi. (*Sunday Times*, 2 Mart 1986)

Sol, devrimci örgütler güçleniyorlardı, kendi bağımsız eylemlerini yapıyorlardı. Aquino'yu sıkıştırıyorlardı. Aquino halkın öfkesini kontrol edebilmek için 25 Şubat'ta bir günlük genel grev çağrısı yapmak zorunda kaldı. Cebu şehrinde mitinge katılmak üzere Manila'dan ayrıldı. Ayrılmadan önce, hiçbir koşulda Marcos'la uzlaşmayacağını, seçilmiş tek devlet başkanının kendisi olduğunu savundu. Marcos'a halkın tepkisi yükseliyordu.

Marcos'un, 21 yıl birlikte çalıştığı, Savunma Bakanı Juan Ponce Enrile ve Polis Şefi general Ramos istifa ettiler. General Ramos polis merkezindeki Crame Kampı'na sığındı. Enrile ise Savunma Bakanlığı'nın bulunduğu Aquinaldo Kampı'na sığınmadan önce Philip Habib, ABD elçisi Bosworth, Japon elçisi Kıyashi Sumiya ve Kardinal Sın ile görüşüp, onların onay ve desteklerini aldı. Philip Habib görüşmenin ardından rapor vermek üzere Washington'a döndü. Cardinal Sin, kilisenin radyosu Vesitas'dan halka durumu açıkladı. Binlerce Filipinli Aquinaldo Kampı'nın etrafında silahlı bir saldırıya karşı çember oluşturdu.

Akşam Enrile ve Ramos basın toplantısı düzenlediler. Aquino'nun halkın seçtiği devlet başkanı olduğunu, seçimlerde hile olduğunu açıkladılar. Halkın yanında olduklarını söylediler ve Marcos'un da istifasını istediler. Bu haberden sonra Aquinaldo Kampı'nın etrafındaki insan çemberi daha da büyüdü.

Enrile ve Ramos Marcos'la telefon görüşmeleri yapıyorlardı. Söylendiğine göre Marcos Enrile'ye, Aquinaldo Kampı'nı tanklarla yerle bir edebileceği tehdidini savurmuş. Kampta sadece 500 kadar asker vardı ve silahları yetersizdi. Marcos gerçekten niyetli olsaydı emrindeki birliklerle dediğini yapabilirdi. Yapmadı. Amerikan hükümeti, Marcos'un seçimlerde geniş çaplı hile yaptığını kabul ettiğini dünya kamuoyuna duyurdu. Ayrıca Enrile ve Ramos'a karşı silahlı saldırı yapılmamasını istedi.

23 Şubat Pazar günü, Marcos'a bağlı komando birlikleri Aquinaldo Kampı'na doğru ilerledi. Ancak halk marşlar, türküler söyleyerek, askerleri kampa bir mil kala durdurdu. Bir buçuk saat sonra da askeri birlikler geri çekildi.

Enrile ve Ramos güçlerini Crame Kampı'nda birleştirdiler. Enrile Cebu'da bulunan Aquino ile telefonda görüştü. Daha sonra, Aquino isyanı kendisinin örgütlemediğini ama "moral olarak desteklediğini" açıkladı. Aquino'nun başına kötü birşey gelmeden kaçabilmesi için bir ABD gemisi hemen Cebu açıklarında bekliyordu. Günün son saatlerinde ABD hükümeti Enrile ve Ramos'u desteklemeye ve Marcos'un kesin gitmesine karar verdi.

Pazartesi günü sabahın erken saatlerinde hava kuvvetlerinden birlikler Enrile tarafına geçti.

Filipinler'de herşeyi halkın aktif ve yığınsal protestoları belirledi.

Saat 10'da Marcos'un askerleri yeni bir saldırıya geçtiler, ancak halkla karşılaşınca saldırı sonuçsuz kaldı. Yarım saat sonra, Enrile ve Ramos geçici hükümeti kurduklarını açıkladılar. Öğle saatlerinde Marcos olağanüstü hal ilan etti. Televizyonda duyurusu bitmeden Enrile'ye bağlı askerler televizyon istasyonunu ele geçirdi.

Marcos'un sağ kolu general Ver öncekilerden daha geniş çapta bir genel saldırı hazırlığına girişti. Durumun vehameti üzerine Reagan yatağından kaldırıldı ve danışmanlarıyla yeni durumu gözden geçirdi. Marcos'a askeri saldırıdan vazgeçmesi söylendi. Manila'da Marcos gece sokağa çıkma yasağı koydu. Marcos'un yasağını halk dinlemedi ve 800 bin Filipinli geceyi sokakta geçirdi. (*The Times*, 25 Şubat 1986)

25 Şubat'ta günün ilk saatlerinde Marcos'a bağlı askerler sarayın etrafındaki göstericilere ateş ettiler, 8 kişi yaralandı. ABD hükümeti adına görüşmeleri yürüten Senatör Laxal Marcos'u aradı, bu işi orada bitirmesini ve ülkeden ayrılmasını istedi. "Kırgın" Marcos kaçış hazırlıklarını başlattı.

Saat 10'da Corazon Aquino Manila İşadamları Kulubü'nde alelacele Filipinler devlet başkanı olarak yemin etti. Hemen Laurel'i başkan yardımcısı, Enrile'yi Savunma Bakanı, Ramos'u terfi ettirerek Genel Kurmay Başkanı ilan etti.

Bundan 2 saat sonra Marcos hiçbir devlet temsilcisinin çağırılmadığı, ancak 3000 taraftarının ve basının katıldığı bir toplantıda devlet başkanı olarak yemin etti. Televizyon bile vermedi.

Saat 4 civarında Ramos'a bağlı askerler, Marcos'un elindeki son televizyon istasyonunu da ele geçirdiler. 10 kişi öldü. Şehrin başka yerlerinde de çatışmalar oldu. Aynı saatlerde, Aquino, Marcos çekilmediği takdirde genel grev çağıracağını açıkladı. Bosworth Marcos'a ABD'nin kendisinin kesin gitmesini istediğini ve kaçışı için herşeyin hazır olduğunu hatırlattı. Marcos, ayrılmadan önce Aquino hükümetiyle görüştü ve o gece, Hawaii'de bitecek yolculuğuna başladı.

Olayların gelişmesi Manila'da konuşulan bir teoriyi doğrular biçimdedir. Bu teoriye göre Aquinaldo ve Crame Kamplarının ele geçirilmesiyle başlayan isyanı Marcos ve Enrile birlikte planladılar. Marcos'la iyi arkadaştılar. Marcos zamanının dolduğunu gördü ve etkinliğinin sürdürülmesini Enrile'ye devretti. (*The Sunday Times*, 2 Mart 1986)

Gerçekte Filipinler'de herşeyi halkın aktif ve yığınsal protestoları belirledi. Halkın yığınsallığı, direnişi ve kini arttıkça Marcos bir geri adım attı, ABD Marcos'u biraz daha terketti, Aquino da daha solda görünen ama silahlı mücadeleye destek vermeyen eylemler önerdi. Katolik kilisesi de halkı yatıştırdı.

Manila'da devrimci örgütler halkın öfkesini örgütleyemediler. Aquino bu boşluğu doldurdu. Şimdi Marcos gitti halkın gözü Aquino'nun üzerindedir. Halkın istemlerine Aquino'nun cevap veremeyeceği bugünden bellidir. Devrimciler için yeni olanaklar doğuyor.

Aquino hükümeti eskinin uzatısıdır

26 Şubat'ta, Aquino 17 kişilik hükümetini açıkladı. Kilit bakanlıklara geçmişte ya da pek yakın zamana kadar Marcos'la birlikte çalışanlar getirildi. Merkez Bankası Müdürü Zosé Fernandes görevinde bırakıldı. En başta Aquino, Laurel, Enrile olmak üzere, bakanlarının hemen hepsi çeşitli tekellerin ortakları, temsilcileridir. Hükümette en büyük yetki Laurel'e verildi. Laurel, Devlet Başkanı Yardımcısı, aynı zamanda Başbakan ve Dışişleri Bakanı görevlerini üstlendi.

Laurel, Amerikan taraftarıdır ve Filipin halkını da öyle sanıyor. Bu sanıyla 1991'de bitecek olan üsler anlaşmasının süresi dolmadan yenisinin hazırlanıp referanduma sunulacağını açıkladı. Aquino hükümetinin halkın yüksek beklentilerine yanıt veremeyeceği ortaya çıkıyor.

Aquino yaptığı açıklamalarda eski acıların unutulmasını telkin ediyor. Marcos'u geri istemeyeceğini söylüyor ama Marcos'un Amerika'daki bazı mallarına el koymak için göstermelik olarak girişimde bulundu. Enrile, kan dökmeden gittiği (hesapları bozmadığı) için Marcos'a teşekkür etti.

Tekellerin hükümeti, 484 tutukluyu serbest bıraktı. Aralarında Komünist Partisi Merkez Komite Başkanı Jose Maria Sison ve Yeni Halk Ordusu Başkomutanı Bernabe Buscayno da var. Devrimci Yeni Halk Ordusu'na silahı bırak çağrısı yapıldı. Bir yandan da, Ramos'a orduyu yeniden örgütleyip, eğitip devrimcilerle savaşa hazırlama görevi verildi.

Hükümetin kendisi halk tarafından seçilmiş bir hükümet değil. Parlamentoda çoğunluk hâlâ Marcos'un Yeni Toplum Hareketi'nin (KBL) elinde. Laurel, parlamentoyu dışlayarak 90 gün içinde yeni bir anayasa hazırlanıp halkın oyuna sunulacağını duyurdu. (*The Times*, 4 Mart 1986)

Hükümet 27.5 milyar dolar borcu olan iflas etmiş bir ekonomi devraldı. En başta ABD ve diğer emperyalist ülkelerin büyük para yardımı olmaksızın ekonominin düzelmesi olanaksız. Bu yardımlar henüz akmaya başlamadı. Öyle görünüyor ki hükümet halkın istemlerine pek bir yanıt veremeyecek. Sokağa çıkmış ve neler yapabileceğini görmüş olan Filipinler halkı milyonlarla sel olup devrimci mücadeleyi yükseltecektir.

Kırsal alanda halkın devrimci muhalefetinin başını Yeni Halk Ordusu (YHO) çekiyor. YHO'ya göre: "Aquino kazandı ama birşey değişmeyecek, Amerikan emperyalizmi ülkedeki kontrolunu sürdürecek ve haksızlığa uğramış toplumu değiştirmenin tek yolu devrim olacaktır." (*The Sunday Times*, 2 Mart 1986)

Gelişmeler bu görüşten yanadır. Devrimci muhalefet yükseliyor. YHO ve Aquino güçlerinin ilk çatışmasında 15 polis ve asker öldü. (*The Times*, 4 Mart 1986)

Manila'da halk sahte vaatlerin peşinden gitti ama aynı zamanda kendi gücünü öğrendi. Korkmadan ordunun tanklarına karşı durdu, geçit vermedi. Değişimi kendisinin belirlediğini gördü. Şimdi Aquino hükümetinin ne yapacağını izliyor. Kısa sürede, bu hükümetin de istemlerine yanıt vermediğini görecek, Aquino'nun "halk iktidarını" yıkacak olan devrimci cepheye katılacaktır. Kendi *halk iktidarını* halk kendisi kuracaktır. Aquino ve Laurel'den, halkı aldatmasının hesabını soracaktır. Filipinler işçi sınıfının ve savaşan devrimci güçlerin emperyalizmin zayıf halkası Filipinler'de devrimi başaracaklarına inanıyoruz.

Ahmet Fırat

İşçi kadın sesini ile yükselt

İŞÇİNİN SESİ'ni
alabileceğiniz
en yakın yer: